

DIPLOMADOLGOZAT

Kozma Anita

2023

**Magyar Agrár -és Élettudományi Egyetem
Emberi Erőforrás Tanácsadó Szak**

**A munkaerő kereslet és kínálat összefüggései,
avagy a munkaerőpiac „a NAGY BÚJÓCSKA”**

Belső konzulens: **Dr. Kenderfi Miklós Máté**
tanszékvezető, egyetemi docens

Készítette: **Kozma Anita**
DR0U40 (levelező)

Intézet/Tanszék: **Vidékfejlesztés és Fenntartható
Gazdasági Intézet
Humántudományi és Szakképzési Tanszék**

Gödöllő
2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	2
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1. A munka fogalma, megítélése és története	4
2.2. Munka a foglalkoztatás és a munkanélküliség	4
2.3. Magyar foglalkoztatáspolitikai a rendszerváltás után.....	5
2.4. A Munkaerőpiac struktúrája és jellegzetességei.....	7
2.4.1. Helyi (lokális) munkaerőpiac	8
2.5. A járványügyi korlátozások és hatásai a munkaerőpiacra.....	8
3. A magyar családok reakciói és kihívásai a járvány alatt	11
3.1. Gazdaságvédelmi akcióterv	12
3.2. Otthoni munkavégzés mint hosszú távú munkaerőpiaci dinamika és gazdasági és társadalmi kihívásai	13
4. Hipotézisek	16
5. A vizsgálat körülményei és módszerei.....	17
5.1. A vizsgálat körülményei	17
5.2. A vizsgálat módszerei.....	17
5.2.1. Kérdőíves kikérdezés	18
5.2.2. Strukturált interjú	20
6. Eredmények	21
6.1. Az interjú, a minta bemutatása	21
6.1.1. A strukturált interjú eredményei.....	21
6.2. A kérdőíves kikérdezések, a minta bemutatása	25
7. Eredmények, következtetések és javaslatok	37
7.1. Összegzés és javaslatok	41
8. Összefoglalás	44
8.1. Irodalomjegyzék	47
9. Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	50
10. Mellékletek	51
11. Függelékek.....	58

1. Bevezetés

A munkaerőpiaci helyzet a világ minden országa számára olyan tényező, amely kulcsfontosságú a gazdasági növekedés és a társadalmi jólét szempontjából. Magyarország esetében az elmúlt években a változások jelentősek voltak, amelyeket érdemes megvizsgálni és elemezni. A diplomadolgozat célja, hogy feltárja Magyarország jelenlegi munkaerőpiaci helyzetét, bemutassa a kihívásokat és lehetőségeket, valamint javaslatokat fogalmazzon meg a további fejlődés érdekében.

A dolgozat 2022. év elejétől készül, közvetlenül a világjárvány hatásai utáni időszakról, ezért is született meg ebben a témában, mert érintett engem is és ezért is vált ez a téma személyes kutatási témává. Nekem is mint nagyon sok munkavállalónak negatívan befolyásolta a kialakult világjárvány a mindennapjait. Anya vagyok, dolgozó nő, és ebben az időszakban jártam egyetemre is, így megtapasztaltam azt, hogy milyen munkavállalóként, anyaként, helyt állni ebben a kialakult helyzetben. Sajnos kimondva és kimondatlanul is jelen van mindenki életében ez a hatás a mai napig.

Dolgozatomban vizsgálom a munkaerőpiac helyzetét, - kicsit jobban kitérve a turizmus, vendéglátás területére, a keleti, nyugati régió helyzetére - hogyan reagált, alakult a foglalkoztatottság a világjárvány után, milyen befolyással volt egyes szektorokra, mennyit változtak a számok a kereslet-kínálat terén, a statisztikai adatok hogyan módosultak az elmúlt pár évben. A kérdőívemben a vendéglátás és turizmus COVID-19 utáni helyzete is fog szerepelni és majd a statisztikai adatokkal fogom összevetni és javaslatokat fogok megfogalmazni.

Világjárvány sokszor sújtotta a világot, köztük Magyarországot is az elmúlt évtizedekben, évszázadokban, és ennek hatására a gazdaság is sokszor a mélypontra került. A Covid-19 valahogy teljesen másképp érintette meg az embereket, nagyon sok ember kényszerült a bezártságra, iskola, óvoda bezárt, egyes szektorok, területek a munkaerőpiacon, csak minimálisan működtek vagy pedig teljesen bezártak. Nagyon sok ember ennek hatására a munkahelyét is elveszítette. Egy ilyen túl pörgő világban nehezen lehet viselni ezt a teljesen új szinte teljesen megváltozott helyzetet. A fenti jelenséget is fogom vizsgálni kutatási kérdőívvel az emberek véleménye alapján.

A legtöbb nagyvállalat az emberek védelmében több javító intézkedést vezetett be, ilyen például az otthoni munkavégzés. Természetesen ezt azon multinacionális vállalatok, irodai alkalmazottak, programozók, ügyvédek, tanárok, valamint azok a vállalatok, tudták megtenni, ahol a számítógépes struktúra igen fejlett volt ahhoz, hogy a munkavállalók otthonról is tudják

végzeni a feladataikat. Egyes szektorokban azonban erre nem volt lehetőség, például a vendéglátás és a turizmus területén. Sok időre bezártak a vendéglátóhelyek a turizmus, idegenforgalom területe leállt. Az iskolák hónapokra bezártak, a kiskorú gyermekekkel valamelyik szülőnek otthon kellett maradni, akinek nem volt home office, annak máshogyan kellett megoldani a helyzetet, -szabadság, fizetés nélküli szabadság, - munkából való kiesést eredményezett.

Számos gazdaságmentő akcióterv került kidolgozásra és elfogadásra, azokat a szektorokat segítve, akik a „pandémia” miatt nagyon nehéz helyzetbe kerültek, erről is szeretnék számos gondolatot írni.

Dolgozatom egyik fő célkitűzése, hogy a szakirodalom áttekintésével és a kutatásommal egy képet adjak a világjárvány utáni helyzetre a munkaerő kínálat és kereslet vonatkozásában, és bizonyítani szeretném hipotézis vizsgálattal a mintát. Vizsgálom, hogy a keleti és a nyugati régióban milyen volt a foglalkoztatottság aránya, változott-e a kialakult helyzet közben, után, majd statisztikai adatokkal, tényekkel és kutatással is vizsgálom a feltevéseket. Szeretném megszólítani kérdőív segítségével és strukturált interjúval a dolgozó és álláskereső embereket. A szakirodalom feldolgozással, továbbá a statisztikai adatok vizsgálatán keresztül mutatom be, hogy milyen a jelenségekkel bír a munkaerő kereslet, a munkaerő-kínálat, hogyan alakul ezek egyensúlyi állapota. Dolgozatom gyakorlati szakaszába a rendelkezésre álló statisztikai adatok elemzésével igyekszem alátámasztani a szakirodalom feldolgozása során tett megállapításokat, továbbá a megszerzett tapasztalatok, vizsgálati eredmények után következtetéseket vonok le és javaslatot teszek a problémák megoldására vonatkozóan.

Ezt követően a hipotézisek vizsgálatát elvégzem. A kutatásom elvégzése után szeretném azt megvizsgálni, hogyan szüntethető meg a munkaerő kereslet és kínálat között a „bújócska”.

Vannak olyan térségek, ahol a kereslet meghaladja a kínálatot és van olyan térség, ahol nagyon sok a kereslet és nincs kínálat, ilyen például a „hiány szakmák”, ezt az egyensúlyt kell megtalálni és megteremteni, hogy a „bújócska” feloldódjon.

A munkaerőpiac vizsgálatakor az alaptézis az, - mint a tökéletes piaci versenynél -, hogy ezen a területen is egyensúly uralkodik. Ez azt jelenti, hogy azonnal talál a munkát kereső megfelelő állást, a munkáltató pedig azonnal megfelelő munkaerőt.

A valóságban azonban a munkaerőpiac nem így működik, a gyakorlatban sohasem valósul meg a munkaerő kereslet és kínálat tökéletes összhangja.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1. A munka fogalma, megítélése és története

A tudományos irodalom a munka fogalmát és jelentőségét szerte ágazóan, értelmezi és értékeli. A munkát az emberi erő és tehetség felhasználásaként definiálja, hangsúlyozva annak fontosságát az életben maradáshoz és az életszínvonal javítása érdekében. Az ókorban a munka elsősorban fizikai tevékenység volt, amelyet leginkább a rabszolgák és a nők végeztek. A történelem során azonban a munka pozitív megítélése erősödött, különösen az ipari forradalom idején, amikor a munka segítségével történt technológiai fejlődés jelentősen átalakította a társadalmi és gazdasági struktúrákat. A munka segítségével létrehozott termékek hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez. A munkának értéke van, elvégzéséért bért kapunk. (Antonina 1880)

2.2. Munka a foglalkoztatás és a munkanélküliség

A foglalkoztatottság és munkanélküliség kérdése kiemelt fontosságú kérdés a mai modern társadalmakban. A foglalkoztatáspolitikai számos eszközzel igyekszik befolyásolni a munkaerőpiacot. Az Európai Unió stratégiái és irányelvei kihangsúlyozzák az esélyegyenlőség biztosításának fontosságát, különös tekintettel a hátrányos helyzetű csoportok, beleértve a nőket és a roma közösségeket is. Az egykeresős családmódel hagyományosan Magyarországon is jellemző volt, de az elmúlt évtizedekben a nők aktívabban vesznek részt a munkaerőpiacon ezáltal ez a modell fokozatosan változni kezdett. (Blaskó, 2006; Kövér, 2012; Csoba, 2006)

A munka és foglalkoztatás témája a társadalom örök és állandó kihívásai közé tartozik, amelyek óriási hatással vannak mind az egyénekre, mind a vállalatokra és ezzel együtt a társadalom egészére. Ezen terület folyamatosan változik az új kihívásoknak és lehetőségeknek megfelelően. A munka és foglalkoztatás állandó kutatása, vizsgálata, ennek eredményének a rögzítése kulcsfontosságú ugyanis az egyének boldogulásának és jólétének szempontjából elengedhetetlen, valamint az országok gazdasági stabilitásának és növekedésének szempontjából is. (Koncz, 2008)

Az államnak fontos szerep jutott a munkaerőpiac elvárásaihoz történő alkalmazkodásban, valamint az erőviszonyok kiegyensúlyozásában is. A foglalkoztatást befolyásoló politikai eszközök három kategóriába sorolhatók, a pénzügyi eszközök alkalmazása, az állami beruházások, illetve a tőkepiaci eszközök befolyásolásán keresztül az állam képes

munkahelyeket teremteni, valamint olyan környezetet kialakítani, amelyek meghatározzák a foglalkoztatás egyes elemeit. (Kövér, 2012)

A foglalkoztatáspolitikai célja alap esetben a munkahelyek növelése, ugyanakkor az egyes célcsoportok elhelyezkedésnek előnybe helyezése, az oktatás, képzés fejlesztése ezek, amik meghatározó tényezők a foglalkozáspolitikai céljának kialakítása során. (Kövér, 2012, László 1996)

A piaczgazdaság állandóan változó körülményei miatt a munkaerőpiac egyensúlya gyakorta felbomlik, mivel a kínálat és a kereslet és ezeknek az aránya határozza meg a foglalkoztatás mértékét. Vannak azonban olyan fejlett gazdaságok, ahol a belső fogyasztás magas szintje ellenére a munkanélküliség aránya nagyon magas, mely nem csupán azt jelenti, hogy az egyén nem talál a képesítésének, képzettségének, megfelelő munkát, hanem az elvárásainak megfelelő munkát sok ember pályázza meg, így elhúzódik az álláskereső ideje. (Polónyi 2016)

Összességében elmondható, hogy a munka és foglalkoztatás területe rendkívül összetett és dinamikus, amely folyamatos figyelmet és kutatást igényel. A társadalom és az egyének társadalmi jóléte, a vállalatok versenyképessége szempontjából elengedhetetlen, hogy folyamatosan alkalmazkodjunk a változó munkaerőpiaci körülményekhez, és fejlesszük azokat az intézkedéseket és politikákat, amelyek támogatják az egyének és a vállalatok sikeres működését egy gyorsan változó világban. A további kutatások vizsgálatok ez alapján a megközelítés alapján is kulcsfontosságú, azoknak a kihívásoknak a megértéséhez és megoldásához, amelyekkel a munka és foglalkoztatás területe szembesül a jövőben. (Kocka, 2001; Gábor 2003)

2.3. Magyar foglalkoztatáspolitikai a rendszerváltás után

A rendszerváltás után Magyarországon kiemelt figyelmet kapott a foglalkoztatáspolitikai, különösen az Európai Unióhoz való csatlakozás után. Az esélyegyenlőség biztosítása és a hátrányos helyzetű csoportok támogatása a foglalkoztatáspolitikai középpontjába került. Az uniós irányelvek harmonizálása mellett Magyarország különféle programokkal és támogatási rendszerekkel segíti a nők munkaerőpiaci részvételét, beleértve a részmunkaidős foglalkoztatást is. (Csoba, 2011; Katona 2016)

Az elmúlt évtizedekben történt válságok, és járványok és az azok utóhatásai rádobbertették a szakembereket, hogy a munkaerőpiac és a gazdaság között milyen szoros kapcsolat van, valamint szembe kell nézni a kihívásokkal, és azokra minél hamarabb megoldást kell találni. Az infláció és a gazdasági válságok, beleértve az 1929-es és a 2008-as válságokat is, szintén

bemutatják a sérülékenységet a gazdasági rendszereknek. Az infláció emelkedése a kínálat és kereslet egyensúlyának kibillenése és az újraindítás nehézségei miatt jelenhet meg. A válságok hatása rávilágít arra, hogy a gazdasági stabilizáció és a munkaerőpiaci megtartás kulcsfontosságúak a válságok időszakában. A foglalkoztatáspolitikai tervezése és végrehajtása kiemelt jelentőséggel bír a társadalmi és gazdasági stabilitás szempontjából.

Mint fent is lehet látni az egyes szektorokra nagyon ráfért a gazdaságmentő intézkedés. Szinte minden ország hozott gazdaságmentő intézkedést, amit a későbbiekben fogok részletesen elemezni. (Kövér, 2012)

A cél minden esetben a gazdaság megőrzése, a munkaerő megtartás, ha kell a gazdaság újraindítása és a fő cél a gazdaság stabilitásának megtartása.

Ez a világválság, ami sújtotta a gazdaságot és a munkaerőpiacot, egy, a gazdaságon kívüli tényezőtől fakad.

Napjainkban és az elmúlt években kutatások igazolják azt, hogy a munkaerő-kínálatot az alábbi tényezők befolyásolják.

- „demográfiai folyamat (természetes szaporodás, vagy fogyás, vándorlás, korösszetétel változása stb.),
- munkaerőforrás nagysága (munkaképes, megfelelő szellemi és fizikai képességekkel rendelkező népesség),
- munkaképes népesség munkavállalási hajlandósága, amely a választási alternatívák függvénye (szabadidő versus munkaidő, jövedelemszerző tevékenység versus háztartási munka, munkabér versus munkanélküli segély stb.),
- gazdaságilag aktív népesség (foglalkoztatottak, munkanélküliek)”. (Tímár 1991; Gábor 2003; KSH)

Statisztikai adatok bizonyítják, hogy itthon a magyar népesség száma évről évre csökken a természetes fogyás (születési és halálozási ráta egyenlegeként). (KSH) A demográfiai folyamatok negatív irányú alakulása mellett pozitívként azt is fontos megemlítenünk, hogy a népesség iskolázottsági színvonala évről évre jelentősen növekedett, ami a foglalkoztatás színvonala szempontjából fontos befolyásoló tényező. A demográfiai folyamatok negatív és pozitív tényezői hosszabb távon hatnak a munkaerőpiaci egyensúlyi viszonyokra, a munkaerő kereslet és kínálat egyensúlyára. (Ligeti 2014; KSH)

Mint az fent említve volt a munkaerőforrást nagy mértékben befolyásolja a természetes szaporodáson kívül a népesség átlagos életkorának alakulása, a népesség egészségi állapota, valamint a munkaképes emberek életkorának alsó és felső határa. A következő kínálati tényező

az előzőekben felsorolt, meghatározott munkaképességű emberek munkavállalási hajlandósága, amely teljesen másképpen alakul a magasan fejlett, közepesen fejlett és az elmaradott országokban. (Gábor, 2003)

Fontos kiemelni, hogy a kormányzatnak nyitottnak kell lenni a piaci szereplőkkel való kommunikációra és az együttműködésre, a piacról beérkező információk befogadására, ez elengedhetetlen eleme a sikeres foglalkoztatáspolitikának. (whc.hu 2023)

Elengedhetetlen kiemelni, hogy a rendszerváltás vesztese az Észak-Magyarország gazdasága, a nehézipar és mezőgazdaság összeomlása miatt a GDP nem éri el az országos átlag kétharmadát sem. (mersz.hu)

2.4. A Munkaerőpiac struktúrája és jellegzetességei

A munkaerőpiac struktúrája rendkívül összetett, amit László Gyula (1996) már évekkel ezelőtt is hangsúlyozott. A munkaerőállomány nem homogén, demográfiai, gazdasági és személyiségi tényezők szerint szegmentált. A munkaerőpiac jellemzője az átláthatatlanság és a rugalmatlanság, ami időbeli késleltetett reakciókhoz vezet a munkaerőpiaci szereplők részéről. A munkaerőpiaci egyensúly hiányának két kiterjedt formája a munkaerőhiány és a munkahelyhiány, amelyek szorosan kapcsolódnak a keresési munkanélküliséggel és a strukturális munkanélküliséggel (Efron-Gondossy-Goldsmith 2003; László 1996). A munkaerőhiány betöltetlen álláshelyekkel, a munkahelyhiány munkaerőfelesleggel, munkanélküliséggel jár együtt. Fontos a kutatás és értékelés szempontjából, hogy megállapítsuk, hogy a lakosság milyen hányada munkaképes, ez azonban nagyságrendileg nem feltétlenül felel meg a potenciális munkaképes lakossággal. Azonban a munkaképes korú népességből sem tekinthető mindenki potenciális munkaerőforrásnak, ugyanis a munkaképes korúak között is vannak olyanok, akiknek a fizikai vagy szellemi képességei (fogyatékosággal élő személyek, rokkantnyugdíjasok stb.) nem teszik lehetővé a munkavállalást. A potenciális munkaerőforrás, illetve munkaerő-kínálat két összetevője a megfelelő szellemi és fizikai képességekkel rendelkező munkaképes felnőtt ember. (Katona 2016; portfolio.hu)

Eddigi ismereteink szerint a munkaerőpiac három részpiacra tagolható

- „Szakmai (foglalkozási) részpiac. Munkaadó célja az adott munkakör megfelelő képzettségű munkaerővel való betöltése.
- Szervezeti (vállalati részpiac) Kölcsönös függőség kialakulása a munkaadó és a munkavállaló között. Munkaadónak üzemspecifikus ismeretekkel rendelkező munkaerőre van szüksége, amely nehezen pótolható.

- Marginális részpiac Azok alkotják, akik sem a szakmai, sem a szervezeti részpiachoz nem kapcsolódnak. Munkaadó: számára különösebben nem fontosak, ezek a munkavállalók.” (Effron-Gandossy-Goldsmith 2003; Polónyi 2016; index.hu,)

2.4.1. Helyi (lokális) munkaerőpiac

A munkaerőpiacnak nevezzük azt a „helyet”, ahol a munkavállalók és a munkáltatók választásai egymásra közvetlenül hatnak, valamint itt a külső és belső munkaerőpiacok közvetlenül érintkeznek egymással, döntéseik közvetlenül befolyásolják egymást. A helyi munkaerőpiacon a vállalatok, a munkáltatók a munkaerő iránti keresletük nagysága és összetétele révén egymással eltérő viszonyban lehetnek. Vannak olyan vállalatok, ahol az azonos típusú, egyforma gazdasági és demográfiai tulajdonságokkal rendelkező munkavállalókat keresnek, itt éles a versenyhelyzet, mint például két gépipari vállalat. „A munkahelyválasztás, álláskeresés szempontjából lehet strukturálatlan (fluid), mint a főváros, ahol viszonylag könnyen talál mindenféle képzettségű, szakmájú potenciális munkavállaló munkahelyet magának, a sokszínű és széles választékú munkakörstruktúra következtében.” (Tóthné 2000; Csoba 2011; Ligeti 2014)

A magyar gazdaság szinte összes részterületén munkaerőhiány mutatkozik, közben ma is léteznek olyan elmaradott régiók főleg Észak-Kelet magyarországi vármegyékben, ahol magas a munkanélküliségi ráta. (whc.hu 2023) A magyar munkaerőpiacban van még tartalék, jelen állás szerint 200 ezer ember nem dolgozik, viszont a munkaerőpiacra való integrálásuk nem egyszerű feladat. A cégek munkaerőigénye és a munkát keresők jellemzően nem azonos régióban vannak. (whc.hu 2023)

2.5. A járványügyi korlátozások és hatásai a munkaerőpiacra

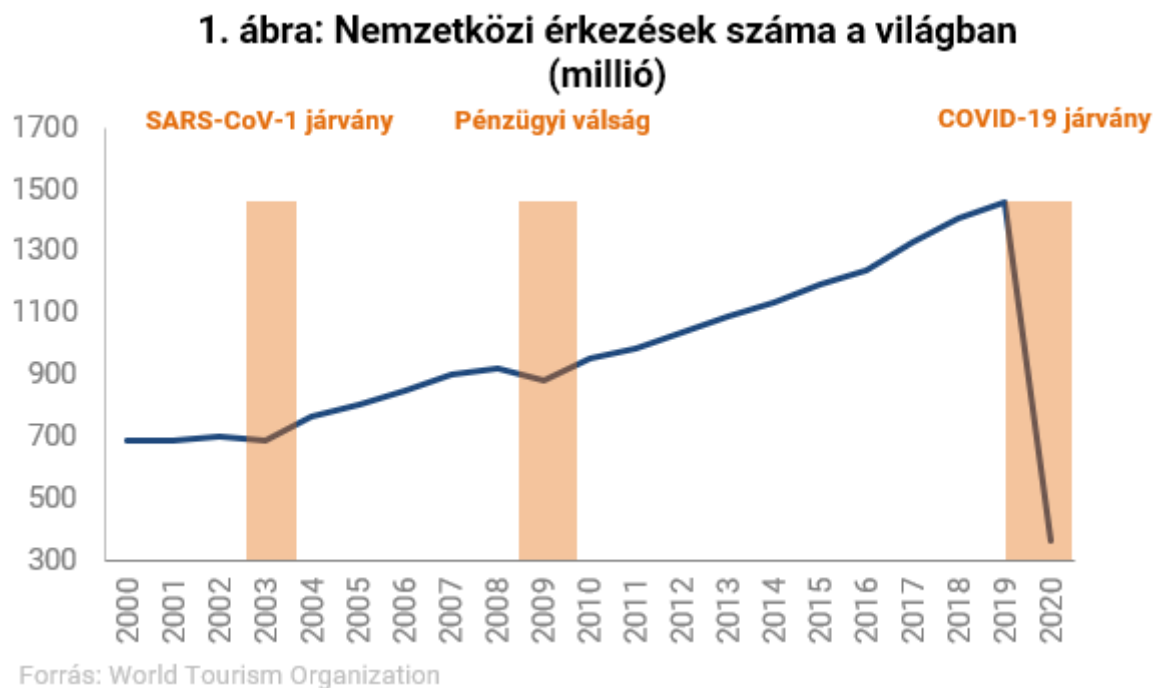
A COVID-19 járvány számos ország munkaerőpiacát sújtotta, Magyarország sem volt ez alól kivétel. 2021. március elején a COVID-19 hatása miatt járványügyi korlátozásokat vezettek be, a korlátozások bevezetése a munkanélküliség növekedéséhez vezetett, miközben a foglalkoztatás visszaesett. A világjárvány mindig is volt, az évekkel, évtizedekkel ezelőtti járványoknak közel sem volt olyan negatív hatása egyes területekre, régiókra, mint a 2019-ben megjelent COVID-19-nek. Alapjaiban megváltoztatta az ország idegenforgalmát, és a vendéglátás területét. Derékba törte az elmúlt évek „szárnyaló turizmusát” 2020-ban a nemzetközi utazások világszinten 74%-kal maradtak el a 2019-es évihez képest, a korlátozások, valamint az egészségügyi elővigyázatosságból fakadó kereslet-csökkenés következtében.

(portfolio.hu,2021) A hirtelen berobbant koronavírus-járvány rávilágított arra, hogy az idegenforgalom, turisztikai és vendéglátás borzalmasan sérülékeny a járványokkal szemben. A korábbi járványok sokkal kisebb negatív hatással voltak az idegenforgalom és vendéglátás területére, mint a mostani. Ez azért lehetséges mert az előző járványok terjedési sebességben és időbeli lefutásban is messze elmaradtak a koronavírus járványtól. (KSH; portfolio.hu)

Az alábbi diagram is azt mutatja, milyen negatív hatása volt a világra a COVID-19-nek.

1.ábra: Nemzetközi érkezések száma

(Forrás: World, Tourism, Organization)

Hatása, a dolgozatom megírásának kezdetekor nagyon érezhető volt, nagy mértékben csökkent a turisztikai szektorban foglalkoztatottak száma.

A 2020. negyedik negyedévben a szálláshely szolgáltatás és vendéglátási területen Magyarországon 7%-kal kevesebb főt foglalkoztattak, mint egy évvel korábban. (portfolio.hu 2021)

Bár itt azért érdemes megemlíteni, hogy így volt tapasztalat a helyreállítást illetően. (portfolio.hu 2021)

A szálláshely szolgáltatás és a vendéglátás bruttó hozzáadott értéke az előzetes becslések alapján 32%-kal csökkentek az előző évekhez képest. (KSH, 2020)

A lakosság az előző évekhez képest 37%-kal kevesebb belföldi utazást tett, a külföldre látogató magyarok száma mintegy felére az utazáshoz kapcsolódó költsége pedig 58%-kal estek vissza. (KSH, 2020)

A vendéglátás volumene 32%-kal csökkent az évvel korábbihoz képest. A kereskedelmi vendéglátás forgalma 32%-kal a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátó egységek 27%-kal esett vissza. (KSH, 2020)

Ez a jelenség azt vonzotta magával, hogy a 2019. évi növekedést követően 2020-ban jelentősen, a nemzetgazdasági átlagot többszörösen meghaladó mértékben, 8,5%-kal csökkent a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak aránya (177 ezer fő) az előző évhez képest. Ennek hatására a nemzetgazdasági ág munkaerőpiaci részesedése is romlott (0,4 %) így 2020-ban az összes foglalkoztatott 3,8%-át képviselte. (KSH, 2020)

2021. május közepétől lassan, fokozatosan oldották fel a korlátozásokat. (a vendéglátóhelyek, üzletek nyitvatartása hosszabbodott, a szálláshelyek megnyitása a védettségi igazolvánnyal rendelkezők számára, a sportrendezvények és szórakozóhelyek és látogatási tilalmának feloldása). Így a korlátozások fokozatos feloldása új lehetőségeket teremtett és a munkaerő piaci mutatók javulásnak indultak. Az élénkülő gazdasági tevékenység növekvő munkaerőigényt hozott magával, csökkentve a munkanélküliek számát és növelve a foglalkoztatottságot. A kormányzati támogatások és a munkahelyek megőrzésére irányuló programok segítettek a gazdaság újraindításában. (index.hu)

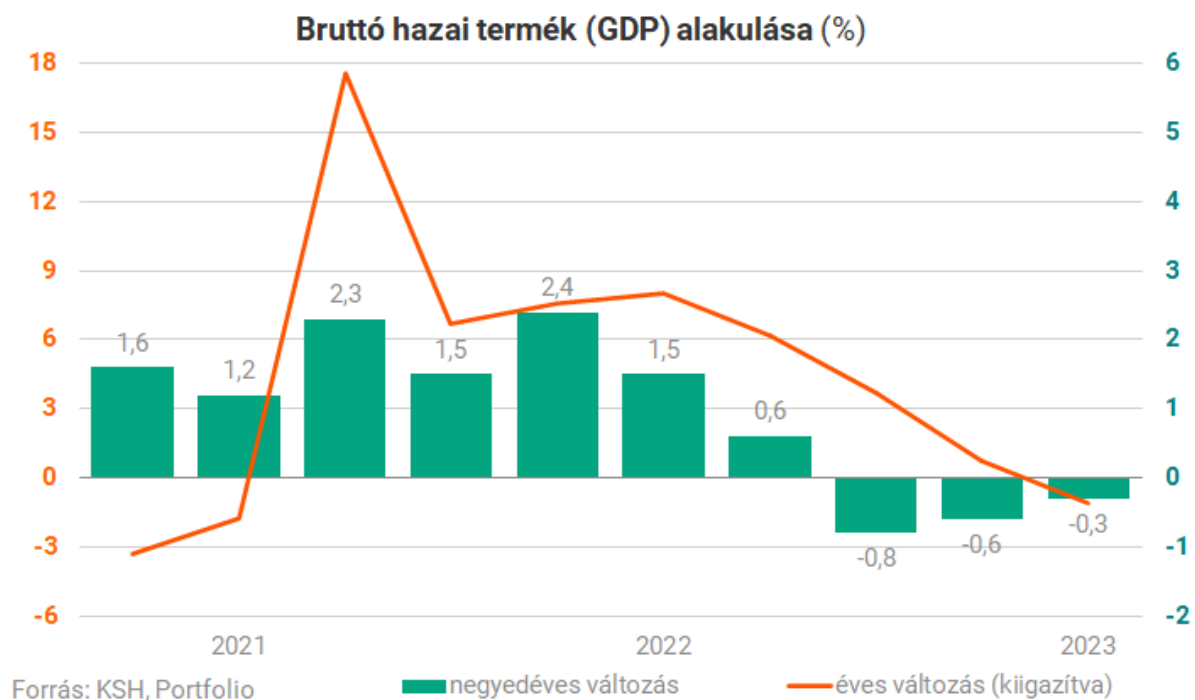
A Központi Statisztikai Hivatal és a portfolio.hu elemzése szerint a magyar gazdaság 2019. negyedik negyedéve óta 6%-ot nöött, azaz ennyivel magasabb a GDP mint a világválság előtt. A 2022.évi adatok szerint nagyon gyengén teljesít. Összességében egész Magyarországot érinti, nemcsak a keleti régiót, a gazdaság 1,1%-os visszaeséssel az előző 3 hónaphoz hasonlítva zsugorodott. Az adatok a 3 negyedév visszaesését is beleértve 6%-ot nöött.

2022. III. negyedévében 0,8%, IV. negyedév: 0,6%-os esés az idén (2023) első három hónapjában pedig 0,3%-os volt a mérséklődés. A következő diagram ábrázolja a Bruttó hazai termék alakulását a fenti adatok alapján. (KSH; portfolio.hu; 2023)

Az adatokat a 2. ábráról lehet leolvasni.

2.ábra: GDP alakulása

(Forrás: KSH, Portfolio)

Mielőtt borúlátóak lennének messze nem voltak olyan hatásai a koronavírus járványnak, mint azt hitték a szakértők. A 2020-2023-as évekre a legtöbb ország, köztük Magyarország is átlagos növekedés történt, így a kilábalás szinte mindenhol megtörtént. (portfolio.hu)

3. A magyar családok reakciói és kihívásai a járvány alatt

A koronavírus-járvány jelentős változással volt a magyar családok életére. A bezárások, az otthoni munkavégzés és a személyes kapcsolatok szűkülése új kihívások elé állította a családokat. Egy nem reprezentatív kutatás eredményei alapján a válaszadók többsége úgy érezte, hogy a járvány időszakában nem növekedett az emberek együttérzése, és a társadalmi összefogás sem volt olyan erős, mint várták volna. Emellett a pénzügyi terhek és a pszichés stressz szintje is megemelkedett. Átlagosan, egy reprezentatív kutatásból eredménye alapján a népesség csökkenő jövedelmekről 21,4 százalék számolt be a felmérésben. Sajnos a világgjárvány nem csak az egészséget, hanem a gazdaságot és a munkahelyeket is ostromolta, így a családokat és a vállalkozásokat is meg kellett védeni. A kérdésre 2400-an válaszoltak, a nők voltak többségben (60,5%, férfiak 39,5%) (Pénzcentrum.hu, 2021. augusztus 5. a Médiaunió, és a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS))

A humán erőforrás fejlesztésekor az ember, a képzett munkaerő gazdasági szerepe, egy alapvető termelékenységi tényező. A gazdasági fejlődésnek a fizikai tőke az egyik meghatározó tényezője. A világjárvány nagy gondot okozott a gazdaságban. A gazdaságban addig elért eredmények veszélybe kerültek, meg kellett védeni azokat. A kormány célzott intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy a gazdasági növekedés a járvány elmúltával újra lendületet vegyen. Az intézkedések, amelyek a valaha volt legnagyobb mentőakció volt, olyan nagyfokúak voltak, hogy a GDP 20 %-át tették ki. (Pénzcentrum.hu, 2021. augusztus 5. a Médiaunió, és a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS))

3.1. Gazdaságvédelmi akcióterv

A Kormány számos gazdaságmentő és családsegítő akciótervvel állt elő a járvány alatt.

- **Munkahelyi bértámogatás** (a kieső nettó bérek 70%-át az állam fizeti.)
- **Munkahelyteremtés:** Versenyképesség növelése, Gazdaság újraindítása, Vállalatok finanszírozása
- **Adóintézkedések:** Munkáltatók járulékfizetésének felfüggesztése, SZÉP kártya szociális hozzájárulási adója 0%

A COVID-19 járvány 2 hullámban érkezett, fontos volt a 2. hullám idején kigondolni újabb gazdaságmentő akciótervet.

A családok és a vállalkozások számára hitel-visszafizetési moratórium került bevezetésre, mely meghosszabbításra került és a mai napig érvényben van, ehhez társul a kamat stop, ami a változó kamatozású hiteleknek nyújt mentőövet. Továbbá bevezetésre került, hogy azok a vállalkozások, akik ideiglenes bezárásra kényszerültek a bérköltségek kétharmadának elengedésével és átvállalásával támogatják őket. A vendéglátóhelyek, a szállodák és az idegenforgalom mellett a járulékfizetés elengedését és a bértámogatást kiterjesztik a szünetelni kényszerülő, magántulajdonú buszos vállalkozásokra is. (Kormány.hu; koronavirus.gov.hu)

A kis- és középvállalkozások, az egyéni vállalkozók iparüzési adóját január 1-jétől a felére csökkentik. A legtöbb munkahelyet adó vállalkozások a legsérülékenyebbek a járvány idején. A 25 ezer lakosnál kisebb települések a kormánytól támogatást kapnak, a nagyobb önkormányzatok pénzügyi helyzetét pedig majd egyenként tekintik át.

A negyedik döntés pedig az, hogy a gyereket nevelő és gyereket váró családokat 6 millió forintig kedvezményes, maximum 3 százalékos kamatozású lakásfelújítási hitellel segítik. Ebből 3 millió forint vissza nem térítendő támogatás, amely a felújítás végével vehető igénybe, és automatikusan csökkenti a hitel összegét (Kormány.hu.; koronavirus.gov.hu)

A COVID-19 világjárvány külön kihívást jelentett a foglalkoztatáspolitikai területén. Az érintett országok számos gazdaságélénkítő intézkedést vezettek be a munkahelyek megtartása és a gazdaság talpra állítása érdekében. A rugalmas munkaidő-beosztás és a távmunka elterjedése új kihívások elé állítja a foglalkoztatáspolitikát és az oktatási rendszereket, amelyeknek alkalmazkodniuk kell az új körülményekhez. (portfolio.hu) A keleti régióba érkező beruházások, szakmai együttműködés keretében a már itt lévő vállalatok fejlesztéseinek humánerőforrás ellátásában is támogatást tudunk nyújtani, ami ugyancsak a magyar gazdasági növekedés meghatározó tényezője. A magyar munkaerőpiacban rejlő képességeket fel kell térképezni, a munkavállalókat támogatni kell, és a fiatalokat be kell integrálni a munkaerőpiacra. (whc.hu. 2023)

A munkaerőpiacon számos olyan intézkedés került elősegítésre a gyorsabb felépülését a gazdaságnak.

- Egyszerűsített pályázati konstrukciók jönnek azoknak a cégeknek, akik ebben az időszakban is invesztálni szeretnének, technológia változást terveznek.
- A vállalkozásnál épp nem szükséges munkavállalók online átképzését segítik. A legnépszerűbb az informatikus képzés, mely távoktatásban nagyon jól végezhető.
- A képzés díját az állam állja. Létrehoznak egy felnőttképzési 0 százalékos diákhitelt segítve a munkájukat vesztőket.
- Egyszeri 500 ezer forintos szabad felhasználású diákhitel konstrukciót is létrehoznak.

75 ezer egyetemi hallgató fejezte be a tanulmányait, de a diplomát nem vehette át nyelvvizsga hiányában. Most a kormány ettől a kitéeltől eltekint, nyelvvizsga hiányában is megkapják a diplomát. (Kormány.hu; wisen.hu; privatbankar.hu)

Elmondhatjuk, hogy a Covid-19 járvány drasztikusan átformálta a munkaerőpiacot, mely létrehozta és kiemelte az egyes munkaterületeken az otthoni munkavégzés fontosságát. Ez a változás nem csak rövid távú alkalmazkodást igényelt, hanem hosszú távú munkaerőpiaci dinamikákat is létrehozott. (privatbankar.hu; koronavirus.gov.hu)

3.2. Otthoni munkavégzés mint hosszú távú munkaerőpiaci dinamika és gazdasági és társadalmi kihívásai

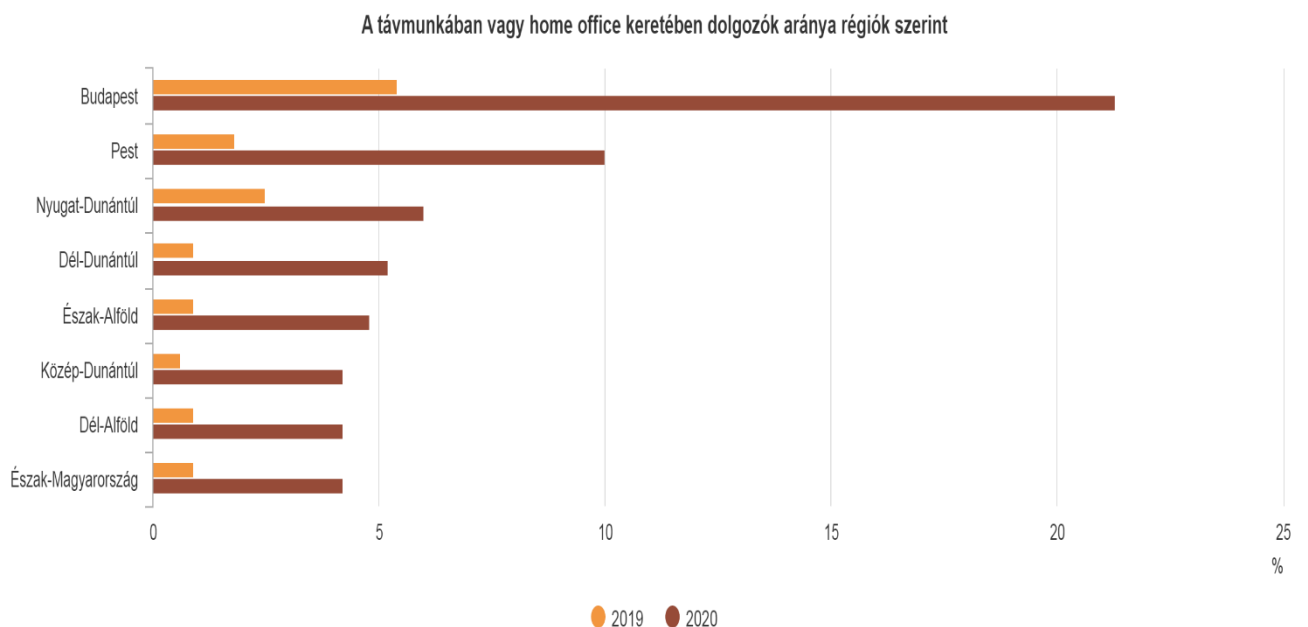
2020 tavaszán a koronavírus okozta járvány és az ennek hatására bevezetett korlátozások gyors reakcióra kényszerítették a munkáltatókat. A gazdasági folyamatok minél zavartalanabb működése érdekében egyre több munkáltató tette lehetővé az otthoni munkavégzést. Az otthoni munkavégzés elterjedése jelentős hatást gyakorol a munkaerőpiacra. Rugalmas munkavégzési

idők lehetőségei vonzzák a munkavállalókat, miközben a munkáltatók is felfedezik az ebben rejlő előnyöket. (Koncz, 2008; KSH)

2020. februárig még 100 ezer körüli létszám már márciusban több mint háromszorosára duzzadt, majd májusban érte el a csúcát, amikor közel 760 ezer főt, a foglalkoztatottak 17%-át érintette. A II. negyedévben az egy évvel korábban mért arány több mint nyolcszorosára ugrott, de még a III. negyedévben is több mint háromszorosa volt az előző évinek, annak ellenére, hogy a korlátozások feloldása után ekkorra már többen visszatértek munkahelyükre. (KSH, szakcikkadatbazis.hu)

Mint annyi helyen a munkaerőpiacon itt is jelentősek a területi különbségek. A távmunkában vagy home office keretében dolgozók közel kétharmada a központi régiókban él, 2020-ban Budapesten minden ötödik, Pest megyében minden tizedik foglalkoztatott dolgozott ilyen módon. Arányuk Észak-Magyarországon, a Dél-Alföldön és a Közép-Dunántúlon volt a legalacsonyabb, egyaránt 4,2%. Itt is megmutatkozik a keleti régió elmaradása. (KSH) Az adatokat a 3. ábra mutatja.

3.ábra: Távmunka vagy home office keretében dolgozók aránya régiók szerint
(Forrás: KSH, Felértékelődött a távmunka a COVID-19 járvány árnyékában)

Az otthoni munkavégzés a mai napig továbbra is meghatározó tényezője marad a munkaerőpiacnak. Az adaptálódás és a változáshoz való alkalmazkodás elengedhetetlen mind a munkáltatók, mind a munkavállalók számára. Az infrastrukturális beruházások és a

munkavállalói képzés terén tett erőfeszítések kulcsfontosságúak a sikeres otthoni munkavégzés biztosításában. Az egyensúly megteremtése az otthoni és a munkahelyi élet között, valamint a társadalmi kapcsolatok támogatása is. A távmunkában az is megfigyelhető, hogy a döntő többségük felsőfokú végzettségű. (Csoba, 2006, 2011, Koncz 2008); (KSH)

Összességében elmondható, hogy a munka és foglalkoztatás területe rendkívül összetett és dinamikus, amely folyamatos figyelmet és kutatást igényel. Az egyének és a társadalom jóléte, valamint a vállalatok versenyképessége szempontjából elengedhetetlen, hogy folyamatosan alkalmazkodjunk a változó munkaerőpiaci körülményekhez. Fejlesszük azokat az intézkedéseket és politikákat, amelyek támogatják az egyének és a vállalatok sikeres működését egy gyorsan változó világban. Ezen szakirodalmi áttekintés alapján láthatjuk, hogy a foglalkoztatáspolitikai és munkanélküliség mint fogalom, dinamikusan változik a társadalom és a gazdaság fejlődésével. A járvány gazdasági hatásai a vizsgálatok szerint az ország minden területére hatással volt, legfőképpen a turizmus és vendéglátás területe, mégis érdemes figyelni a szegényebb régiókra is. Ezekben a régiókban élő emberek jobban ki vannak téve a gazdaság változásainak, kevesebb a megtakarításuk, ezért a megtakarításuk is kisebb, így sérülékenyebbek a háztartások. (Deszpot, 2023; www.intrum.hu) Az aktív munkaerőpiaci intézkedések, az oktatás és képzés, valamint a rugalmas foglalkoztatási modellek kulcsszerepet játszanak a munkanélküliség csökkentésében és a gazdasági stabilitás megőrzésében. A jövőbeli kutatásoknak ezekre a területekre kell összpontosítaniuk annak érdekében, hogy hatékony foglalkoztatáspolitikai intézkedéseket és stratégiákat alakítsanak ki az egyre változó társadalmi és gazdasági környezetben. Fontos tudni, hogy a munkahelyek létrehozása és a munkahelyhez juttatása az embereknek még mindig a legfontosabb tényező a munkaerőpiac szempontjából. A munkahelyek létrehozására is számos terv készült a világjárvány idején a munkáltatókat segítve, hogy több munkahely jöjjön létre. (portfolio.hu 2023.; László 1996.)

4. Hipotézisek

Kutatásom 3 helyszínen készült, kelet, közép és a nyugati régióban is kérdeztem meg embereket. A válaszuk, véleményük alapján, valamint a szakirodalmi áttekintés összevetésével szeretnék képet kapni a régiók közötti szakadékokra, különbségekre a gazdaság vonatkozásában. Szeretnék egyebek között választ kapni arra, hogy a munkavállalók, az álláskeresők vállalják-e az elhelyezkedés érdekében a képzéseket, átképzéseket, ha ez segítséget nyújtana ahhoz, hogy elhelyezkedjenek, vagy jobb munkát kapjanak akár a lakóhelyüktől távol, vagy hajlandóak-e az előrelépés érdekében a továbbtanulásra, az ingázásra vagy esetleg a költözésre is. Vajon megtalálja-e a munkaerőpiacon lévő munkavállaló számára megfelelő állást vagy örök bújócska marad. Képes-e egy olyan állás lehetősége érdekében bármilyen „áldozatra”, amely az álom munka lenne számára? A jelenlegi gazdaság és az elmúlt évek munkaerőpiac helyzetét (főleg a keleti régió) szeretném elemezni és alátámasztani statisztikai adatokkal, kiegészítve a mai emberek véleményével, mindezek mellett hogyan látja a különböző régiókban élő ember a saját területi gazdaságát.

A kutatásom elvégzése után szeretném azt megvizsgálni, hogyan szüntethető meg a munkaerő kereslet és kínálat között a „bújócska”.

Tanulással, továbbképzéssel, átképzéssel akarnak-e változtatni a munkaerőpiaci szereplők annak érdekében, hogy jobban el tudjanak helyezkedni?

A vizsgálat kezdetén az alábbi hipotéziseket fogalmaztam meg:

H1: A keleti régiókban és térségekben többen veszítették el a munkájukat a világválság miatt, mint a nyugati régiókban vagy azokban a szektorokban és térségekben, ahol egyébként is nagy a foglalkoztatottság aránya.

H2: Aki elveszítette a munkáját a pandémia miatt, hajlandó költözni, vagy utazni más térségbe annak érdekében, hogy munkát vállaljon és olyan munkát végezzen, ami számára tökéletes és álom munka.

H3: Aki a munkáját elveszítette a pandémia miatt hajlandó tanulni, átképezni magát, más olyan szakmára, amely hiány szakma.

A dolgozat címéből adódik, hogy a” munkaerőpiac a nagy bújócska”

5. A vizsgálat körülményei és módszerei

5.1. A vizsgálat körülményei

A vizsgálatomat személyes kérdezéssel végeztem az ország 3 helyszínen, (Nyíregyháza, Budapest, Tapolca) utcán kérdeztem meg az arra sétáló embereket. Azért is szerettem volna több helyszínen kitölteni a kérdőívet és azért is választottam 3 helyszínt mert így pontosabb képet tudok nyújtani a dolgozatom témájához. Munkám során nagyon sok emberrel találkozom, szeretek Velük beszélgetni többek között ezért is választottam ezt a fajta módját az információgyűjtésnek. Kutatásomat 2022. novemberben kezdtem és 2023. szeptemberben sikerült a vizsgálatához szükséges minden kérdőívet kitöltenem az emberekkel. A témám megkövetelte, hogy ne csak egy helyszínen végezzem a kutatást, valamennyire a kutatásommal az emberek segítségével, képet tudjak adni a jelenlegi helyzetre a munkaerőpiacon.

A kapott eredményekkel szeretnék képet mutatni a világjárvány hatásaira a gazdaságban, főleg a turizmus és a vendéglátás területén. Szeretnék kutatásommal minimálisan hozzájárulni, ahhoz, hogy hogyan látja a dolgozó vagy éppen munkát kereső ember a saját régióját.

5.2. A vizsgálat módszerei

A dolgozatom elkészítéséhez végzett kutatásom induktív jellegű, melyet az írásbeli és a szóbeli kikérdezés módszerével végeztem el. Az ismerőseim közül, választottam 15 főt, akik különböző vállalatoknál munkavállalóként, egyéni vállalkozóként, vezetőként dolgoznak. Velük nem az utcán beszélgettem, kávézó volt a fő hely, mert ez a fajta interjú több időbe telt és a jellege is teljesen eltért a másik módszerhez képest. Ez a fajta vizsgálat is közel 1 év alatt készült. A megkérdezésekor strukturált interjút alkalmaztam az információk gyűjtésére. Olyan kéréseket tettem fel, amelyek kutatásom és dolgozatom témája szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak, szorosan kapcsolódnak a világjárvány okozta, valamint a most kialakult munkaerőpiaci helyzethez.

Írásbeli adatfelvételnél eszközként a kérdőíves kikérdezés módszerét választottam, melyet a fent említett 3 helyszínen használtam és hagyományos megkérdezéses módszerrel tettem elérhetővé a civil társadalom részére is.

A kikérdezés módszerének az a lényege, hogy valamely kutatás keretében kérdések segítségével információkat gyűjtünk, s ezek alapján következtetéseket vonunk le. A társadalomtudományok közös módszere a kikérdezés. A kikérdezés alkalmas egyének, esetleg csoportok együttes ismereteinek, véleményeinek, attitűdjeinek, élményeinek, motívumainak, életmódjának a felderítésére. A kikérdezés segítségével megkísérelhetjük valamely összefüggés

feltárását, tendencia kitapintását, szabályszerűség igazolását, illusztrálását. A kikérdezés alapváltozatai a szóbeli kikérdezés és az írásbeli kikérdezés. (Nádasi, 2004)

5.2.1. Kérdőíves kikérdezés

Kérdőíves felmérés az írásbeli kikérdezés egyik változata; amely a kérdésektől függően vélemények, tanult ismeretek felderítésére alkalmas. (Nádasi, 2004)

A kérdőíves adatfelvételnél nagyon fontos a kérdések egyértelmű megfogalmazása. Ezen fajta kutatás segítségével gyors és jól számszerűsíthető adatokhoz lehet jutni, nagyszámú minta vizsgálatára alkalmas. Hátránya viszont, hogy könnyen felületessé válhat, merev a válaszolás lehetősége. A kérdések funkciójuk szerint lehetnek fő- és kiegészítő kérdések. A fő kérdések a konkrét témára irányulnak, míg a kiegészítő kérdések demográfiai, bemelegítő, kontroll- és levezető kérdések. Az írásbeli kikérdezés során egyaránt lehet nyílt és zárt kérdéseket használni. (Szokolszky, 2004)

Már a kérdések megfogalmazásakor gondolni kell a válaszok értékelhetőségére, az értékelés szempontjaira. A társadalomnak az utcán sétáló, munkába menő vagy vásárolni készülő, gyereket iskolába, óvodába menő embereknek szóló kérdőívem (*1. melléklet*) bevezető részében bemutatkozom, röviden felvázolom a kérdőívem célját, majd olyan jellegű, kérdéseket teszek fel, ahol a demográfiai háttér feltárására vonatkozó adatokhoz juthatok. Ezek a kérdőívemben az 1-5. számú kérdések.

A következő kérdéseket úgy állítottam össze, hogy az állítások a jelenlegi munkahelyéről és annak hátterére utalnak, milyen területen tevékenykedik milyen foglalkoztatási viszonyban van az adott munkahelyen, azt a területet hogyan érintette a „világjárvány”. Tapasztalataikat kérdeztem a mostani munkaerőpiacon való helyzetről, például szerintük mennyire érinti az ő területüket a munkaerőhiány, szerintük mennyi ideig tart manapság betölteni egy üres pozíciót. Változott-e az elmúlt két évben tapasztalatuk alapján az elhelyezkedési esély. Melyik területet érintette jobban a világjárvány volt-e szerintük befolyása a munkaerőpiacra, vagy nem változott az elmúlt évekhez képest a munkaerőpiaci kereslet és kínálat. Tapasztalatuk alapján, véleményük szerint, melyik régiót érintette jobban a munkaerő piaci változás. Melyik terület volt az amelyiknek a legnagyobb hátránya származott a világjárványból. Statisztikák igazolják, hogy a turizmus és a vendéglátás területét érintette a legrosszabbul, kutatás után próbálom elemezni a kérdőív után. történt a legnagyobb Saját munkahelye vonatkozásában milyen tapasztalatai vannak, volt-e létszámleépítés, esetleg több embert alkalmaznak. Ha nem dolgozik akkor különböző kérdésekkel térek rá arra, hogy hogyan próbál munkát keresni, milyen területen próbál elhelyezkedni, az elhelyezkedés érdekében hajlandó-e átképezni magát, esetleg

utazni többet azért, hogy jobb munkahelye legyen. Ha jobb lehetőség adódik hajlandó-e ennek érdekében bármilyen változásra, költözésre esetleg többet utazni.

A kérdőív következő pontjában arra voltam kíváncsi, hogy ismert-e számukra az, hogy milyen lehetőségeik vannak a munkahelyteremtés területén, hallottak-e a különböző tanfolyamokról, ami segíti az elhelyezkedést. Az utolsó kérdésben kérdeztem a véleményüket abban, hogy az elmúlt évekhez, akár a világjárvány előtti helyzethez képest az elhelyezkedési esélyek milyenek.

5.2.2. Strukturált interjú

Sok különféle interjútypust alkalmazunk ma Magyarországon és a különböző országokban. Vannak olyanok, amik még el sem terjedtek Magyarországon. Itthon az interjúk két fő kategóriáját használjuk, a strukturált és strukturálatlan interjúkat. A strukturált interjúnál szinte minden kérdés előre meg van határozva. Ezt a fajta interjút akkor alkalmazzák legfőképpen, amikor egy pályázat vagy kiválasztás során a jelentkezők száma jelentős, vagy egyszerre több pozícióra keresnek embereket vagy jelen esetben a kutatás és a vizsgálati eredményem sikerességéhez. Nagy előnye a személyügyes számára, hogy minden jelöltről ugyanazt az információt adja meg. A kérdező mindig ott van, így a kutatásba bevont személyek valóban válaszolnak a feltett kérdésekre. Ez a kölcsönös kapcsolat tehát meghatározó az információgyűjtés folyamatára és eredményére is és pozitívan befolyásolja a kérdőív igazságtartalmát. (Nádasi, 2004)

Az ismerőseim közül választottam nőket és férfiakat, összesen 15 főt, különböző területről, vezető, munkavállaló és vállalkozó is volt közöttük ehhez a strukturált interjút választottam.

(2. sz. melléklet) A strukturált interjút azért választottam, mert valamennyire mégis különbözik a kérdőíves adatfelvételtől, a válaszoknak a rögzítése az interjúalany szavaival történik, a kérdőívben előre megadott válaszlehetőségek megadásával szemben, ez nagyon sok fontos további közvetlen információval is szolgál, mely a kutatás során felhasználható. A kérdező személye (társadalmi státusza pozíciója, életkora, öltözködése, neme, stb.) befolyásolja az interjú menetét még strukturált interjú esetében is. Strukturált interjúkérdés a „bemelegítő” az alábbi kérdés: Hol született? Meséljen a családjáról! (szülei foglalkozása, iskolai végzettsége, lakóhely típusa, testvérek száma) A strukturált interjút a „meséljen a kérdéssel” kezdtem.

A strukturált interjút 10 kérdésből állítottam össze. Bevezetesként mindenki beszélt a családjáról saját magáról a szüleiről, lakóhelyéről is. Az interjú első három kérdésben a foglalkozásáról, mennyire érzi jól magát a pozícióban és mennyi ideje dolgozik ott, milyen munkaerőnek ítéli meg saját magát volt a kérdésem. A következő kérdéseim arra irányultak, ami hasonlóan a kérdőíves kutatáshoz, milyen változásokat tapasztal a munkaerőpiacon, szerinte milyen hatással volt a munkahelyére a változás, melyik régiót érintette jobban. Szereti-e a munkáját, Ad-e fejlődési lehetőséget, mennyit utazik ezért a munkáért. A munkahelyén sok olyan munkavállaló dolgozik, aki napi több órát tölt utazással a jobb munka reményében? Sikeresnek érzi-e magát abban a pozícióban. Az interjú utolsó kérdése pedig megegyezett a kérdőívem utolsó kérdésével, olyan megvilágításban, hogy az általam kiválasztott, interjúalany hogyan ítéli meg a mostani helyzetet a munkaerő piacon.

6. Eredmények

6.1. Az interjú, a minta bemutatása

Az általam megkérdezettek különböző területen, alkalmazotti és vezetői szinteken dolgoznak és van olyan, aki vállalkozóként dolgozik vendéglátás területén, ami, mint a szakirodalmi részben lévő statisztikai adatokból igazolódik az egyik leghátrányosabb terület volt a COVID-19 járvány alatt, és után. A megkérdezés során betartottam néhány szabályt, a beszélgetés barátságos hangvitelű, tiszteletet sugárzó, és figyeltem nagyon a beszélgető partneremre. Az interjút is próbáltam úgy összeállítani, hogy a kérdőíves kikérdezéssel együtt a válaszaik alapján egy reális képet adjon a kelet, nyugat és a középső régió mostani munkaerőpiaci helyzetére, a világjárvány okozta válság hatott-e valamilyen szinten az Ő munkahelyükre, hogyan ítélik meg a saját munkájukban ezt a jelenséget. A megkérdezettek saját válaszaikkal egy képet adjanak a világjárvány utáni helyzetre. Hogyan zajlanak a mindennapjaik, kell-e utazniuk, ingázni, a munkájuk miatt. Sikeresnek érzik-e magukat a munkájukban.

6.1.1. A strukturált interjú eredményei

Olyan ismerősöket választottam, akiket én sikeresnek ítéltam meg, -valamint beleillettek ennek a dolgozatnak a profiljába-, az adott munkahelyükön, valamint a közvetlen munkatársai azt a visszajelzést adták, tehát a mintát ők képezték.

Amikor felkértem az interjúra az alanyokat és elmondtam a kutatási témámat, kivétel nélkül mindenki örömmel vállalta és megköszönte, hogy kiválasztásra kerültek. Mindenki segítőkész, türelmes és nagyon együttműködő volt. A munkájuk iránt az elköteleződés nagyon erős és a véleményük szerint a legjobbat hozzák ki magukból minden nap ki-ki a saját területén. Akarnak dolgozni és nagyon szeretik, amit csinálnak. A vezetők gondoskodóak a beosztottakkal, a munkavállalók pedig lojálisak a vezetőkkel és a munkahelyük irányába. Sokan közülük utaznak napi több órát, de így is szeretik azt, amit csinálnak és nagyon örülnek, hogy a pandémia alatt is volt munkájuk. A 15 főből 8-an tudtak otthon munkát végezni, ami miatt nagyon szerencsésnek érzik magukat.

Mióta dolgozik a munkahelyén? Mennyi a pozíciójában eltöltött ideje? Milyen munkaerőnek itéli meg Önmagát?

Mind a 15 fő több mint 15 éve van a munkaerőpiacon, ebből 7 fő ugyanazon a munkahelyen tevékenykedik. 5 fő vezető beosztásban, 7 fő munkavállalóként (ebből 2 fő turizmusban

tevékenykedik) és 3 fő vállalkozó a vendéglátás területén. Az összes megkérdezett ismerősöm sikeresnek, jó munkaerőnek ítélte meg önmagát a munkahelyén, 7 fő egyértelmű, határozott igennel válaszolt a kérdésekre. Többen kiemelték, hogy ez a kollégáknak és a vezetőknek is köszönhető, valamint a 3 fő, akik vállalkozásban dolgoznak, ők a vevők véleménye alapján ítélik meg önmagukat. A vezetők pedig a beosztottak pozitív visszajelzései alapján ítéli meg azt, hogy önmaga sikeres vezető és munkatárs. Egy fő interjú alany kiemelte, hogy mindig törekszik arra, hogy hatékony legyen, még ebben a megváltozott helyzetben is. Mint mindenki ők is érzékelték a változásokat, a 15 főből senki nem veszítette el a munkáját, a turizmusban dolgozók is maradhattak a munkahelyükön, igaz nem volt pár hónapig munkájuk, de nem veszítették el az állásukat a világvárvány alatt. 8 fő home office-ban dolgozott, ami számukra pozitív hatással bírt. Több vezető kiemelte, hogy a magával szemben támasztott követelményeknek még nem felel meg, vannak előttük még kihívások és felismert fejlesztendő területek. Egy fő vezető véleménye szerint abban van a sikerességének kulcsa, hogy a rábízott feladatok végrehajtása során mindig nagyfokú intenzitást és megbízhatóságot tanúsított.

1. táblázat A 15 fő interjúalany munkakör szerinti megoszlása

(Forrás: saját munka)

Vezető	munkavállaló/turizmus	munkavállaló/adminisztrátor	vállalkozó/vendéglátás
5 fő	2 fő	5 fő	3 fő

Ön szerint ment-e végbe változás a munkaerőpiacon az elmúlt évek során? Ha változást tapasztalt, milyen jellegű volt, negatívan vagy pozitívan hatott Önre? Ön szerint volt-e negatív hatása a világvárványnak az Ön munkahelyén?

15 fő válaszadóból 15-en válaszolták azt, hogy szerintük óriási változás ment végbe a munkaerőpiacon, és mindenki egyetértett azzal, hogy nem pozitív irányú. 5 fő véleménye szerint a hatása legfőképpen a 2022. évben volt érezhető. 5 fő volt, akivel a turizmusról és a vendéglátás területéről tudtam beszélgetni. A vállalkozók (3 fő) abban látták a nagy „szerencsájukat”, hogy a bezárások alatt működhetett a házhozszállítás és így nem kellett bezárniuk arra az időszakra sem amikor minden vendéglátóhely, szálloda bezárt. Nem volt teljesen olyan mértékű a bevételük, mint a világvárvány előtti időkben, de legalább el tudták tartani a családot. Elmondásuk szerint, igaz, hogy az ő munkahelyüket nem érintették az elbocsátások, bezárások, de tapasztalatból tudják, hogy milyen negatív hatása volt a világvárványnak és az elmúlt években véghez ment gazdasági válságnak.

Tapasztalatai alapján melyik régió az, ami leginkább érintett volt a világvárvány utóhatásaiban?

15 fő a keleti régiót tartja a legelmaradottabb régiónak, tapasztalatok alapján. A keleti régiónak a COVID-19 előtt is munkaerőpiaci kihívásokkal kellett szembenéznie, magas munkanélküliségi ráta, alacsony bérek, kis megtakarítások, így a járvány nagyban megnehezítette az ott élő emberek életét. Szerencsére az ismerősök nem nagyon érezték meg a hatást. 8-an mert home office-ban voltak, a többiek pedig tudtak tovább dolgozni.

Szereti a munkáját, fejlődési lehetőséget ad, motiváló az ön számára?

A válaszok alapján egyértelmű, hogy mindenki szereti a munkáját, a megkérdezettek szerint érteni kell ahhoz, amit csinálnak, meg kell találni az egyensúlyt a határozottság és kompromisszumkészség, valamint fontos a bizalom is. Nagyon fontos, hogy egymással jól tudjanak dolgozni. Nagyon fontos a munkatársak megismerése, hogy ki milyen feladatok ellátására a legmegfelelőbb, milyen feladatok állnak hozzá a legközelebb, mit végez szívesebben, ezért jó emberismerettel kell rendelkezni. Ha együtt tudnak dolgozni és mindenki egy cél érdekében dolgozik az nagyon motiváló lehet a mindennapokban. A motiválás számukra nagyon fontos ezt a munkahelyükön meg is kapják. 15-ből 7 fő azt mondta, hogy pénzügyi juttatás számára nagyon fontos, nem feltétlenül a magasabb fizetés, hanem a pár éven belüli egy jutalom, bónusz esetleg. Legyen szakmai fejlődés, tudjon tanulni, képezni tudja magát, hogy ezek segítségével elérje célját a munkahelyén.

A munkahelyén sok olyan munkavállaló dolgozik, aki napi több órát tölt utazással a jobb munka reményében?

A megkérdezett 15 főből 7 fő mondta, hogy nagyon sok olyan munkavállaló van a munkahelyükön, akinek más opció nem lévén utazással kell tölteni a napjának elég jelentős részét. Jó munka reményében vágott bele és elérte a célját. A világvárvány után nagyon nehezen indult be a gazdaság és ahonnan jöttek ott nem lehetett elhelyezkedni. Tehát a kérdőíves megkérdezéssel ellentétben ebben a fajta vizsgálatban a megkérdezettek nagy része, valamint a munkatársaik egy része ingázik, azért, hogy jobb pozíciója legyen.

2.táblázat Ingázással, utazással töltött idő naponta

Forrás: (saját munka)

2-3 óra	1,5-2 óra	1-1,5 óra	kevesebb mint 1 óra
7 fő	3 fő	2 fő	3 fő

Hogyan ítéli meg a mostani helyzetet a munkaerőpiacon?

15 főből 12-en azt választották, hogy kezd felmenőben lenni a gazdaság. A járvány előtti helyzet még nem érte el, de kezd alakulni. A vendéglátós vállalkozók a járvány után kissé fellélegezettek, majd jött a nagy élelmiszer áremelkedés és most gondolkodnak a bezáráson, mert olyan drágán lehet beszerezni az alapanyagokat, hogy sajnos nem tudják olyan drágán adni a termékeiket, amivel ki tudja gazdálkodni a bért, a rezsit és még maga is meg tudja belőle élni. Ráadásul mindhárom vállalkozó Nyíregyházán van, és véleményük szerint a mostani élelmiszer árak mellett már nem jut nagyon sok embernek pénze a luxus étkezésre. De a turizmus területe is hasonló cipőben van most, bár ott a vélemény alapján kicsi fellendült az utazási kedv itthon és külföldön is. Elismerték, hogy a munkaerőpiac most felemelkedőben van, de mint mindenhol itt is folyamatosan változtatni kell. A megkérdezettek nagy része (10fő) szeretne még tanulni, szerintük az oktatási rendszert bizonyos mértékben át kell alakítani és át kell térni azon szakmai képzések fejlesztésére, amelyek hiányoznak a munkaerőpiacról, pedig kulcsfontossággal bír. 3 fő dolgozik vendéglátásban, ami nagyon erősen érintett a válság, így ők a mostani helyzetet jobbnak ítélték meg, mint az elmúlt évet. Tehát itt is azon múlik ki mit gondol a munkaerőpiacról, hogy éppen milyen területen dolgozik. Tudják, mint aktív dolgozók, hogy a Kormánynak és a munkavállalóknak, valamint a munkáltatóknak minden esetben együtt kell működni a Kormányzati szektorokkal annak érdekében, hogy a legfontosabb dolog az új munkahely létrehozása megtörténjen, mert ez kell a társadalmi jóléthez, valamint a gazdasági növekedéshez.

6.2. A kérdőíves kikérdezések, a minta bemutatása

Az utcán megkérdezett férfiak és nők által kitöltött kérdőívet 105 fő töltötte ki, mindegyik értékelhetően.

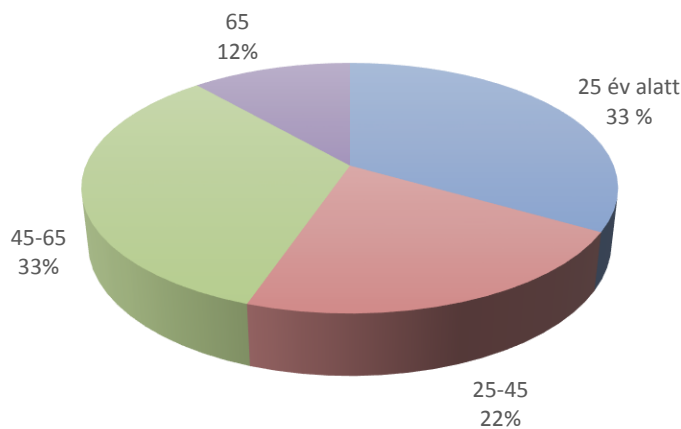
A kérdőívet kitöltők közül 35 fő nő és 70 férfi kitöltő volt, ebből 18-29 év közötti 35 fő; 30-39 év közötti 23 fő; 40-49 közötti 35 fő, 50 felett 12 fő

A kitöltők életkor szerinti megoszlása a 4. ábrából leolvasható.

4.ábra: Válaszadók életkor szerinti megoszlása

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

A kérdőívet kitöltők között a válaszokból az adatokat a 4.számú táblázat és a 2.sz ábra mutatja. Fővárosban 41 fő él; megyei jogú városban 31 fő; egyéb városban 20 fő; valamint falu vagy községben 13 fő. Az adatokat az 5. számú ábra szemlélteti.

5.ábra: A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

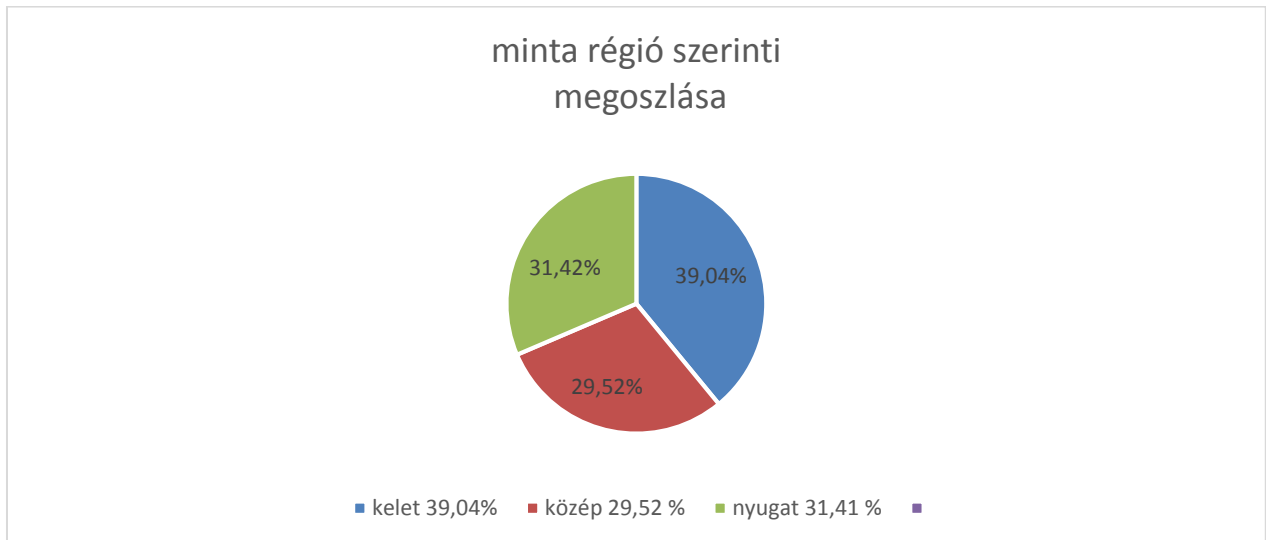

Ez a kérdés arra irányult, hogy ki melyik régióban él és ennek alapján hogyan látja a munkaerőpiac helyzetét. Az adatokat a 6. ábra mutatja. Keleti régióban élő: 41 fő; közép 31 fő; nyugati régió: 33 fő

6.ábra: minta régió szerinti megoszlása

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

A szoció- demográfiai kérdések közé soroltam még az iskolai végzettséget is, mely alapján diploma (BA/BSc/Msc) 60 fő, érettségivel 25 fő rendelkezik, míg a szakképesítéssel rendelkező kitöltők száma 20 fő volt. Általános iskolai végzettség 0 fő.

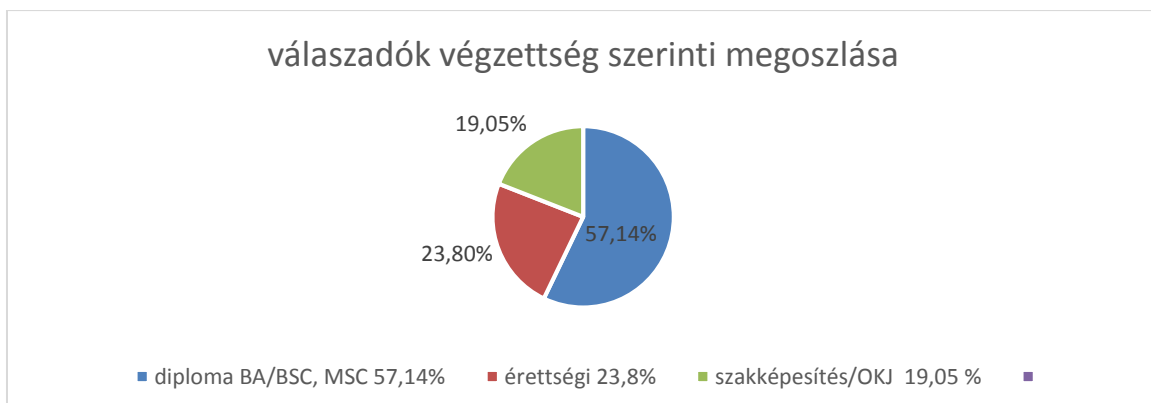
N=105 fő

7.ábra: válaszadók végzettség szerinti megoszlása

(Forrás: Saját vizsgálat)

N=105 fő

Válaszadók végzettség szerinti megoszlása

Következő kérdésem arra irányult, hogy hány éve dolgozik, vagy vállalkozik?

Ezt a kérdést azért tettem, fel mert fontos volt tudni, hogy a ki-hány éves tapasztalattal rendelkezik a munkaerőpiacon, a következő kérdésekre ki mennyi tapasztalattal tudja megválaszolni a kérdéseket. n= 105 fő

Ebből 35 fő 1-10év munka tapasztalattal rendelkezik

36 fő 11-20év munkatapasztalatot tudhat maga mögött

34 fő pedig már 21-30 év tapasztalattal rendelkezik. A válaszokat a 8.ábrából is le lehet olvasni százalékos formában.

8.ábra: minta munkaviszonyban töltött ideje

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

7.A válaszadó dolgozók tevékenységi területe

A kutatómunkám eredménye azon válaszra, hogy ki melyen területen dolgozik az 5. számú táblázatban található.

Ez a kérdés is nagyon fontos, a következő kérdések megalapozásához, mert a tevékenységi terület meghatározása az alapja annak, hogy megtudjam melyik területen volt a legnagyobb változás a munkaerőpiacon.

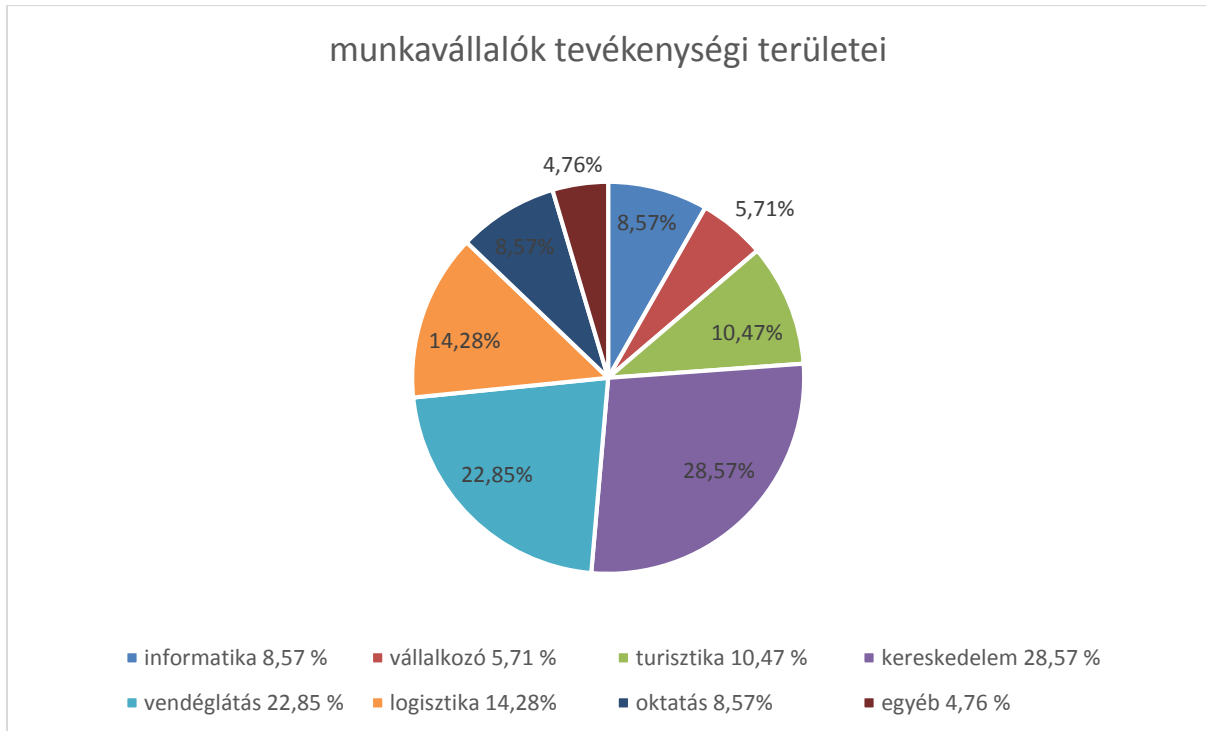
informatika 9 fő; vállalkozó 6 fő; turisztika 11 fő; kereskedelem 30 fő; vendéglátás 24 fő; logisztika 15 fő; oktatás 9 fő, egyéb 5 fő.

Az adatokat a 9.ábra mutatja %-os formában.

9.ábra: munkavállalók tevékenységi területei

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

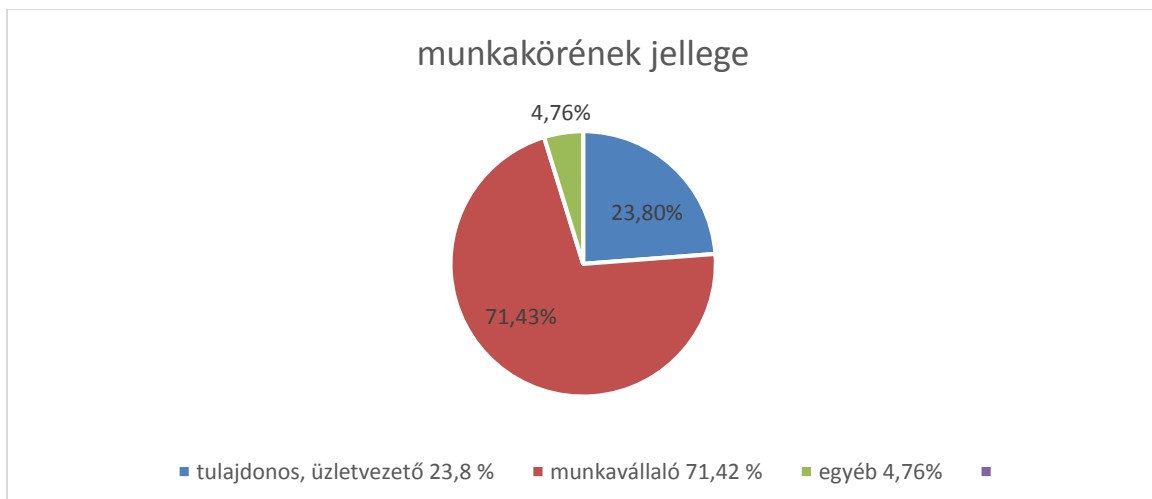

Milyen jellegű munkakörben dolgozik? Ez a kérdés azért fontos, hogy milyen szemszögből látják a változást a munkaerő kereslet és kínálat oldalát, vezetőként (25fő), vagy munkavállalóként (75 fő), egyéb (5 fő). n=105 fő Az adatokat 10. ábra mutatja.

10.ábra: munkakörének jellege

(Forrás: saját vizsgálat)

N= 105 fő

Ha vezető hány főt alkalmaz?

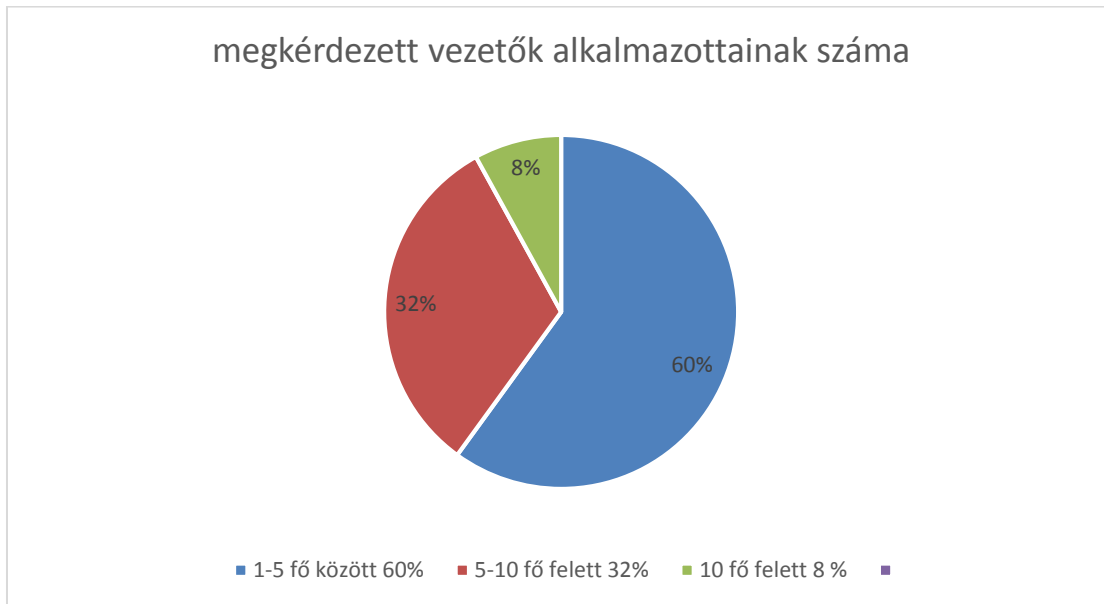
Mivel az előző kérdésben fény derült arra, hogy vezető beosztásban 25 fő dolgozik, a minta a 25 fő.

1-5 fő között alkalmaz 15 fő; 5-10 fő között alkalmaz 8 fő; 10 fő felett alkalmaz 2 fő.

11. ábra: megkérdezettek vezetők alkalmazottainak száma

(Forrás: saját vizsgálat)

N=25 fő

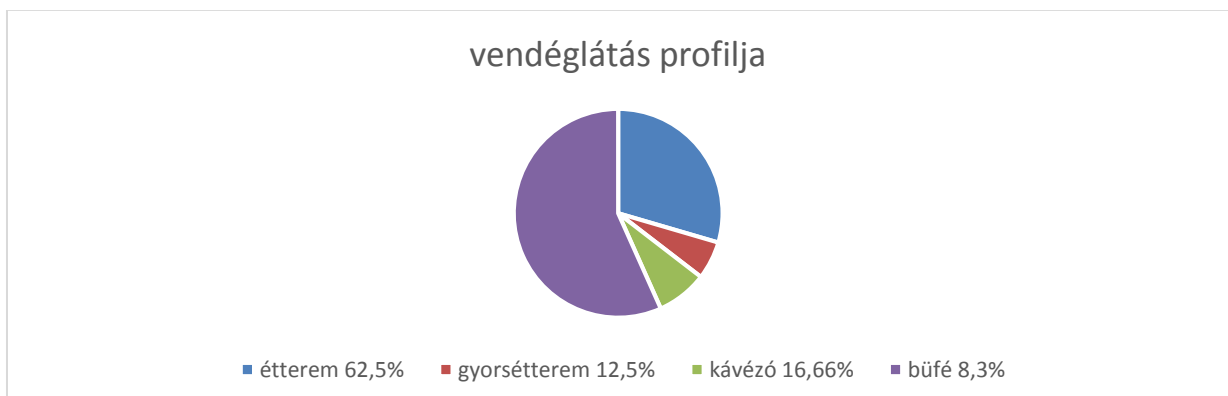
A következő kérdés a vendéglátás területén dolgozókra vonatkozik.

A megkérdezettek közül 24 fő dolgozik a vendéglátás területén. Itt a célom az lett volna, hogy a vendéglátáson belül megtudjam ki milyen területen dolgozik és hogy hogyan látja a kereslet kínálat összefüggéseit a jelen helyzetben. étteremben dolgozó: 15 fő; gyorsétteremben dolgozó: 3 fő; kávézó: 4 fő; büfé 2 fő, fagyizó: 0 fő. n: 24 fő

12. ábra: vendéglátás profilja

(Forrás: saját vizsgálat)

N=24 fő

Ha a vendéglátásban turizmusban dolgozik az Ön tapasztalata szerint érinti-e vagy érintette-e ezt a területet a munkaerőhiány?

A megkérdezettek körében 24 fő a vendéglátásban 11 fő a turizmusban dolgozik.

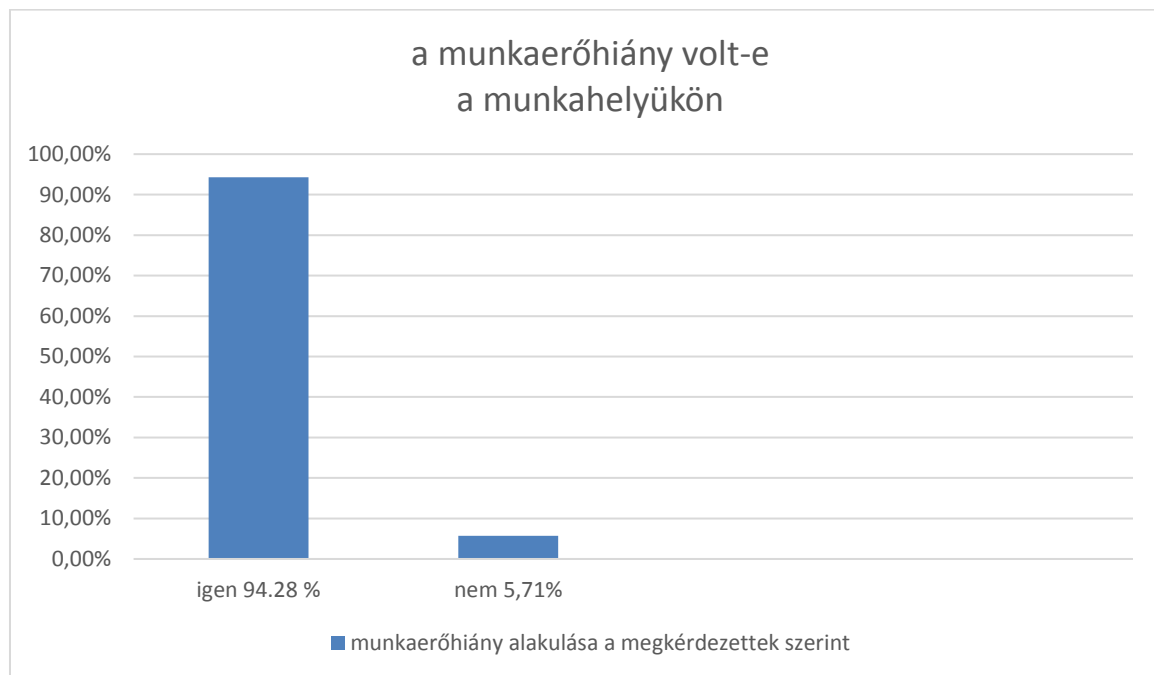
A válaszuk a kérdésre egyöntetűen az igen volt. A 35 megkérdezettből 33-an az igenre húzták az X-et, 2-en pedig a nem választ adták.

Ez nagyon fontos válasz volt a megkérdezettek körében, azért is, mert ők hogyan látják a saját területükön a munkaerőhiányt, hogyan élik meg a jelenlegi vagy a múltban történt munkaerőpiaci helyzetet. A válasz egyöntetű volt. A válaszadók kérdésre adott válaszát a 13. ábra mutatja.

13. ábra: munkaerőhiány alakulás a munkahelyükön

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

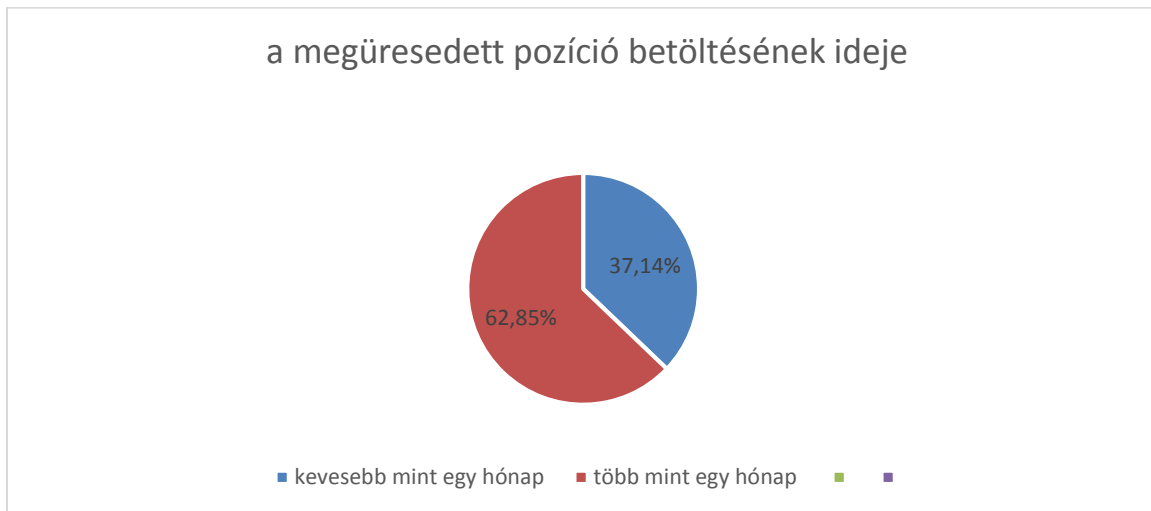

Az Ön tapasztalata szerint mennyi ideig tart betölteni a megüresedett pozíciót? Erre a kérdésre minden kitöltőtől vártam a választ, ami 105 fő. 39 fő aki nagyon pozitívan látta és tapasztalata alapján egy hónapnál kevesebb időbe telik a megüresedett pozíciót betölteni. 66 fő szerint, a tapasztalata alapján több mint egy hónap alatt csak betölteni a pozíciót. 14. ábra mutatja.

14. ábra: megüresedett pozíció feltöltésének ideje

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

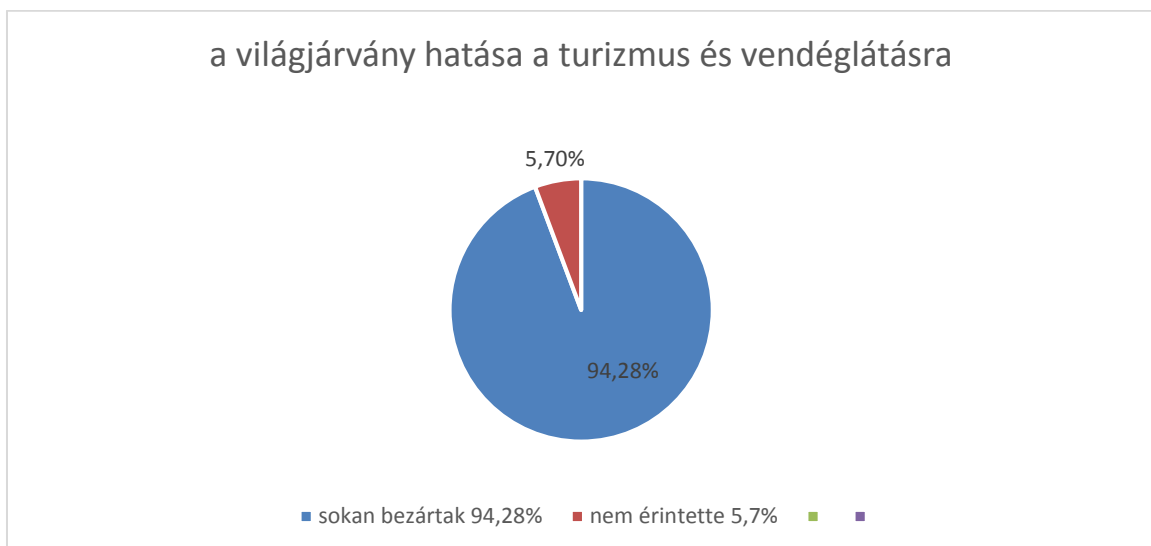
Az Ön tapasztalata szerint hogyan érintette a vendéglátás és turizmus területét a világjárvány? a vendéglátásban és turizmusban a megkérdezettek közül 35 fő dolgozik, így a minta a 35 fő volt. Ebből egyöntetűen 33-an válaszoltak a sokan bezártak válaszra.

A 2 fő pedig arra, hogy nem érintette a világjárvány a turizmus és vendéglátás területét.

15. ábra: világjárvány hatása a vendéglátás és turizmusra

(Forrás: saját vizsgálat)

N=35 fő

Az Ön tapasztalata szerint az elmúlt 2 évben hogyan változott a munkavállalók elhelyezkedésének esélye?

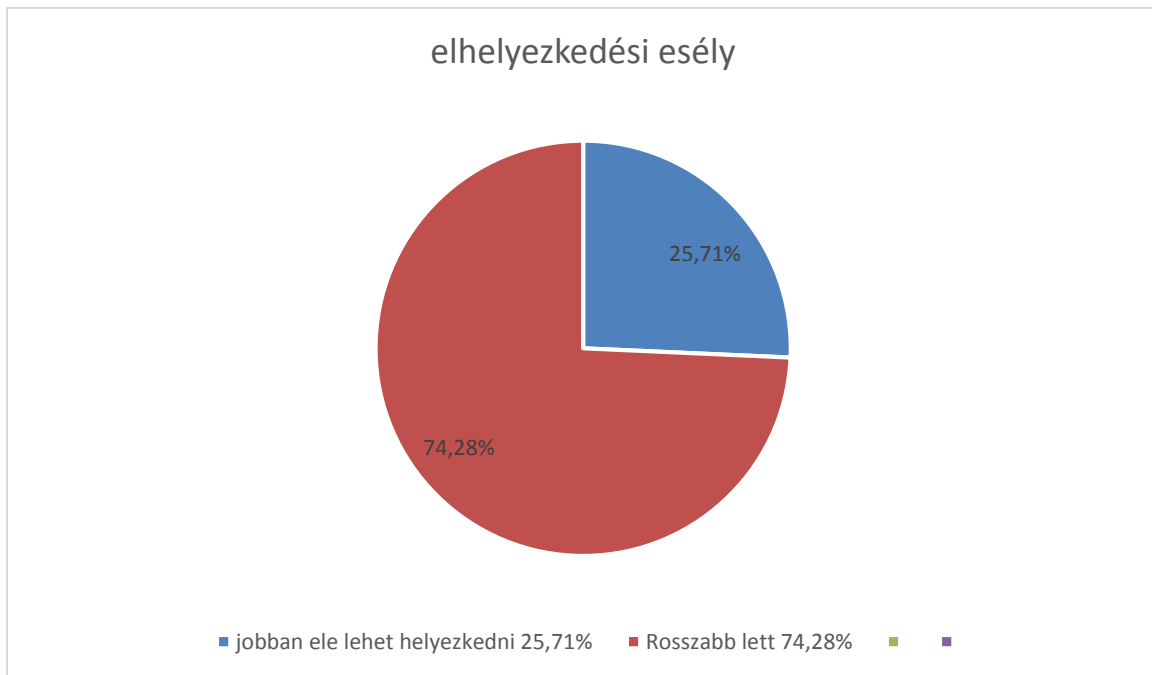
A tapasztalat alapján a megkérdezettek a mai munkaerőpiaci helyzetet úgy látja, hogy az elhelyezkedési esélyek változtak sokkal nehezebb elhelyezkedni mint ezelőtt 2 évvel.

A 105 mintavételből 27 fő válaszolta azt, hogy jobban el lehet helyezkedni 78 fő válaszolta azt, hogy rosszabb lett. Véleményeket a 16. ábra mutatja.

16.ábra: elhelyezkedési esély

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

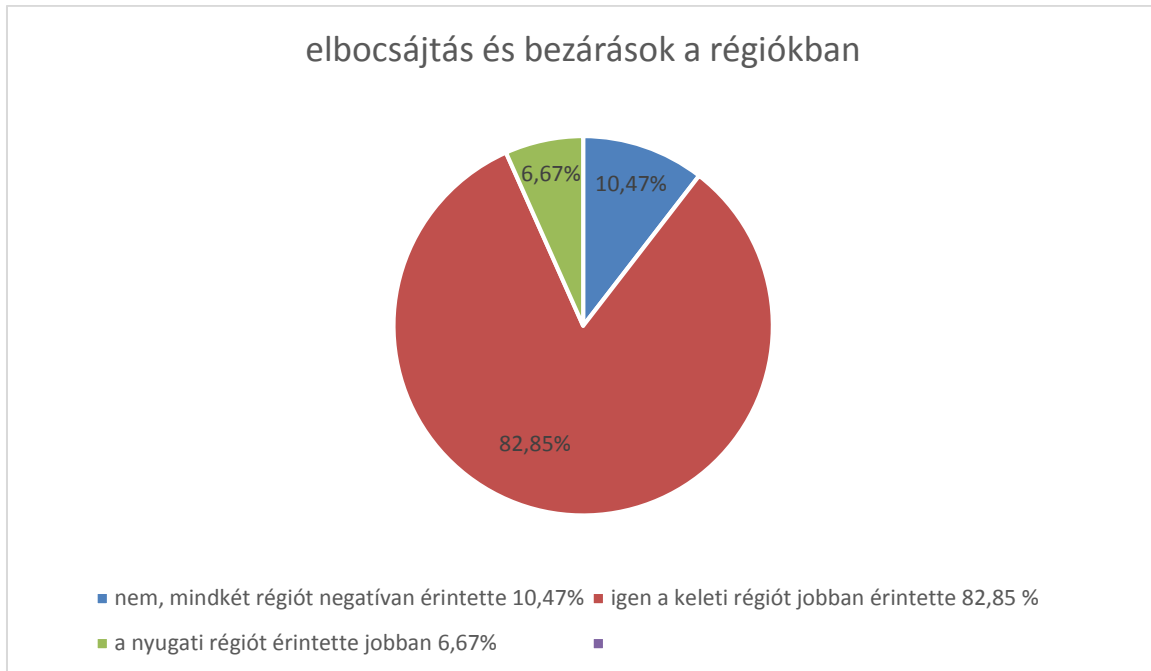

Az Ön tapasztalata szerint a Keleti vagy a Nyugati régiókat érintette jobban az elbocsájtások és bezárások? Egyöntetűen a megkérdezettek válasza a Keleti régió volt, véleményük szerint a világjárvány következtében jobban érintette a Keleti régiót. n: 105 ebből 87 fő igen a keleti régiót jobban érintette, 11 fő nem mindkét régiót negatívan érintette ;7 fő válaszolta azt, hogy a nyugati régiót jobban érintette Ez a kérdés összefüggésben van és szorosan kapcsolódik a 4. kérdéshez. Az adatokat a 17. ábra mutatja.

17. ábra: elbocsátások a világjárvány következtében

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

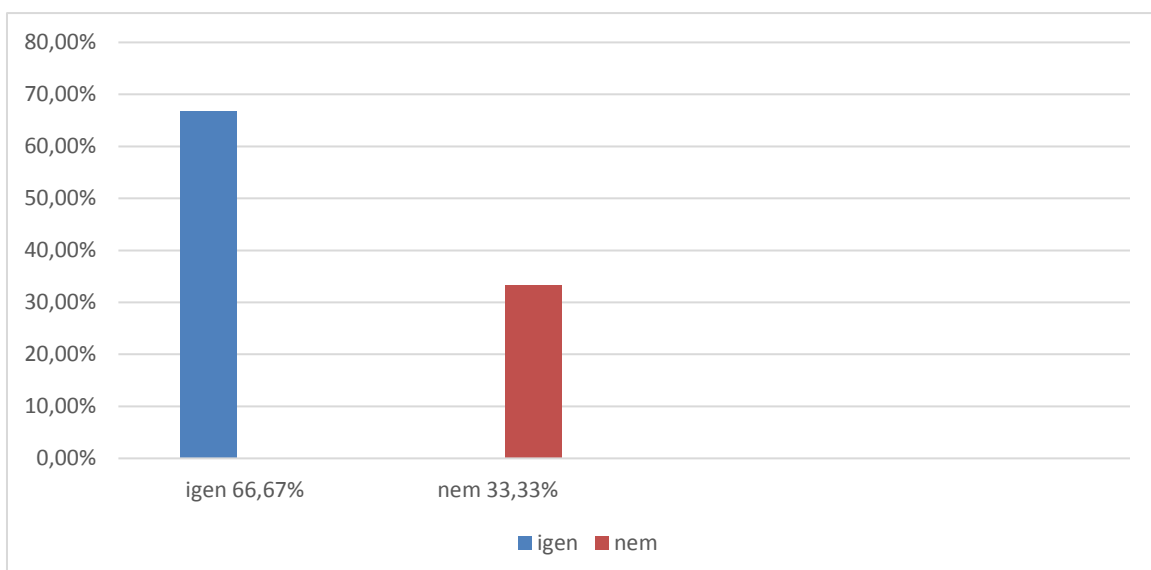
Az Ön tapasztalata szerint a járvány ideje alatt a munkahely védelmére hozott intézkedések segítettek-e a munkaadókat abban, hogy megtartsák a munkavállalóikat?

A 105 emberből 70 válaszadó mondta azt, hogy segítettek ezek az intézkedések, és igennel válaszolt, 35-en hogy szerintük nem.

18. ábra: munkahely védelmére hozott intézkedések segítettek-e?

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

Érintette-e az Ön munkahelyét a világjárvány következményeként a létszámleépítés?

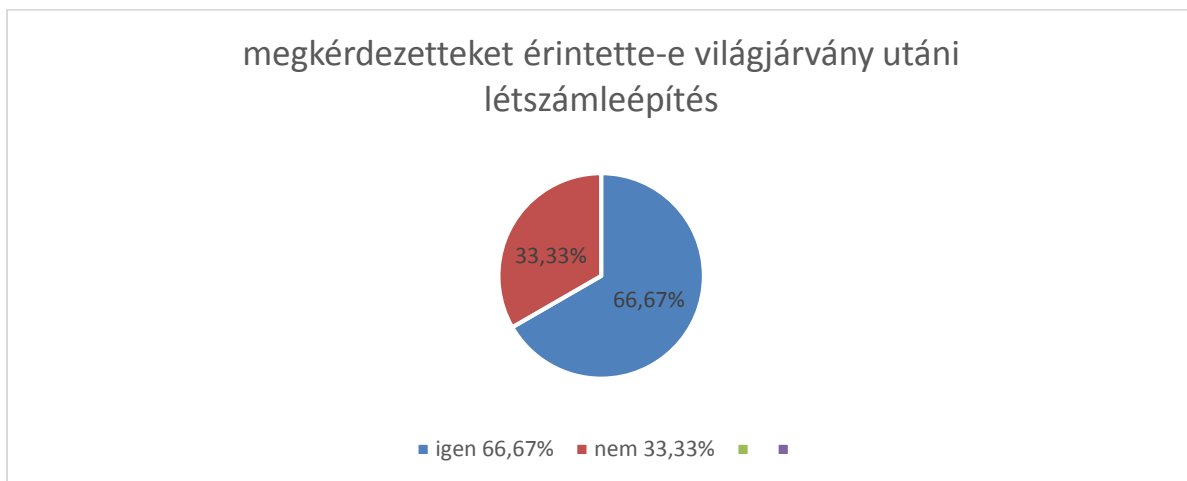
105 mintavételből az előző kérdéshez hasonlóan 70 válaszadó nemmel és 35 válaszadó igennel válaszolt.

Egy nagyon fontos kérdés volt ez, és a bebizonyosodott, hogy minden területet érintett a létszámleépítés a világjárvány idején és még utána is. A 19. ábrán leolvasható az eredmény.

19. ábra: világjárvány utáni létszámleépítés a munkahelyén érintette-e

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

19-22. A következő kérdés azoknak szólt, akik most munka nélkül vannak, ami jelen esetben 5 fő.

A válasz szerint mindenki több mint 3 hónapja keres magának megfelelő munkát. A következő kérdésre a válasz előtt megszűnt a munkája 4 fő vendéglátásban dolgozott, 1 fő vállalkozó volt és több mint 2 munkahelyre adta már be azóta a pályázatát mióta elveszítette a munkáját.

3-an a megkérdezettek közül már tanfolyamot is végeztek annak érdekében, hogy jobban el tudjanak helyezkedni, Ők azok, akik a keleti régióban élnek falu, vagy községben. Munkahelyre történő elhelyezkedéshez segítséget nyújtó lehetőségekről is hallottak már, de egyelőre saját maguk keresnek állást.

23. Ön szerint mi ma Magyarországon a hiányszakma? Saját válasz.

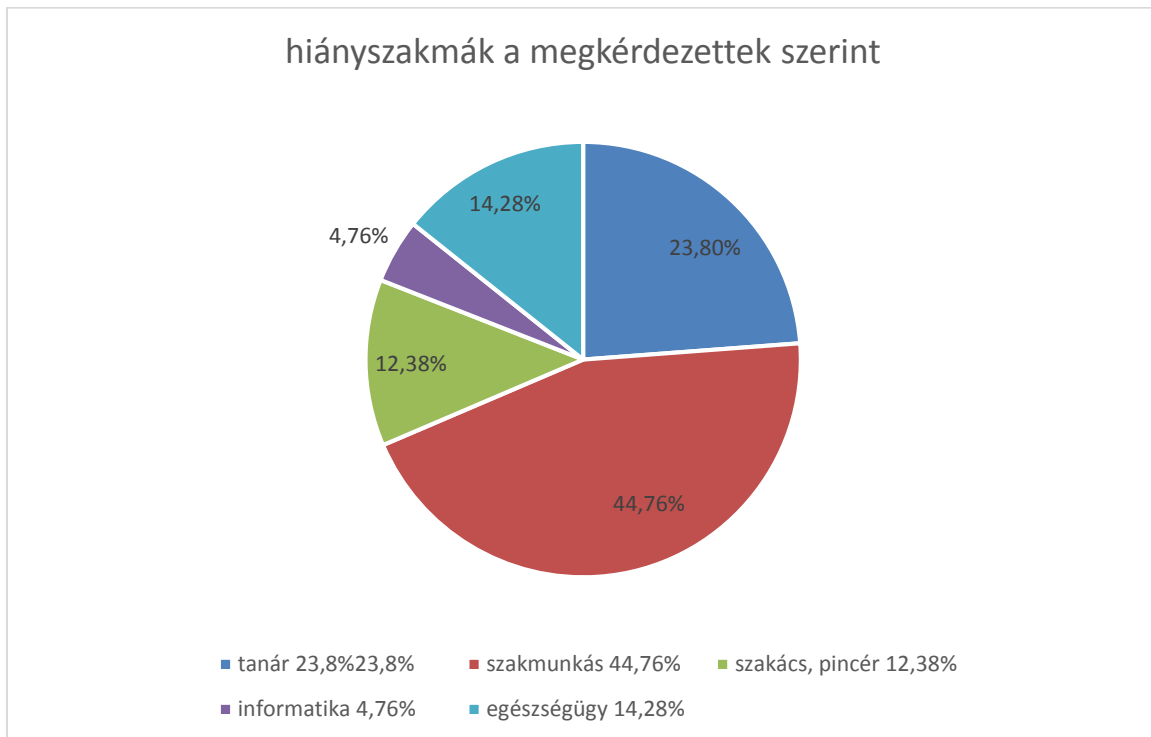
A 105 főből

25-en mondták azt, hogy tanár; 47 fő mondta, hogy a szakmunkásokból van hiány; 13-an a szakács és a pincér; 5-en informatikára szavaztak; 15-en pedig az egészségügy területét mondták. Sokan szavaztak arra, hogy a legfőbb hiány a szakmunkások területén van, hegesztő, burkoló, villanyszerelő. A válaszokat a 20. ábra mutatja.

20.ábra: hiányszakmák a megkérdezettek szerint

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

Ön hajlandó lenne-e átképezni magát vagy részt venni olyan képzésben, ami a hiány szakmára képez, annak érdekében, hogy jobban el tudjon helyezkedni?

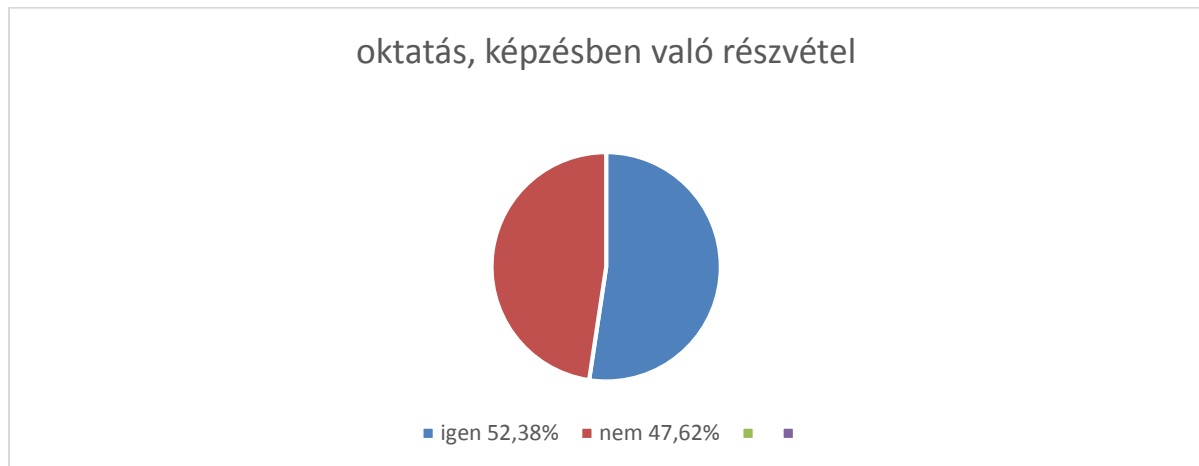
55-en töltötték ki az igen választ; 50-en válaszoltak a nem-re

Szinte fele fele arányban válaszoltak arra, hogy szeretnék átképezni magukat a hiány szakmára. Felismerték azt, hogy a jobb munka reményében lehet, hogy mást kell tanulni, azért, hogy el tudjon helyezkedni mást munkát csináljon, azon szakmában dolgozzon, amiben manapság jobban lehet érvényesülni. A válaszokat a 21. ábra mutatja.

21.ábra: oktatás, képzésben való részvétel

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

Ha a lakóhelyétől távol ajánlanak Önnek egy munkát, ami jobb kondíciókkal bír elfogadja-e? Ha nem fogadja el miért nem teszi?

A 105 válaszadó közül meglepően csak 25 fő mondta azt, hogy elfogadná még 75 fő akkor sem tenné, ha több pénz magasabb beosztás és lakás is járna hozzá, mert túl sok időt vesz igénybe a bejárás vagy túl nehéz lenne a családnak váltani és Önként válaszoltak arra, hogy kevesebb idő jut a családra a háztartásra.

Változott-e az elmúlt egy évben a foglalkoztatási jogviszonya?

A 105 főből 104 ugyanolyan munkakörben dolgozik, mint egy évvel ezelőtt, 1 fő pedig váltott.

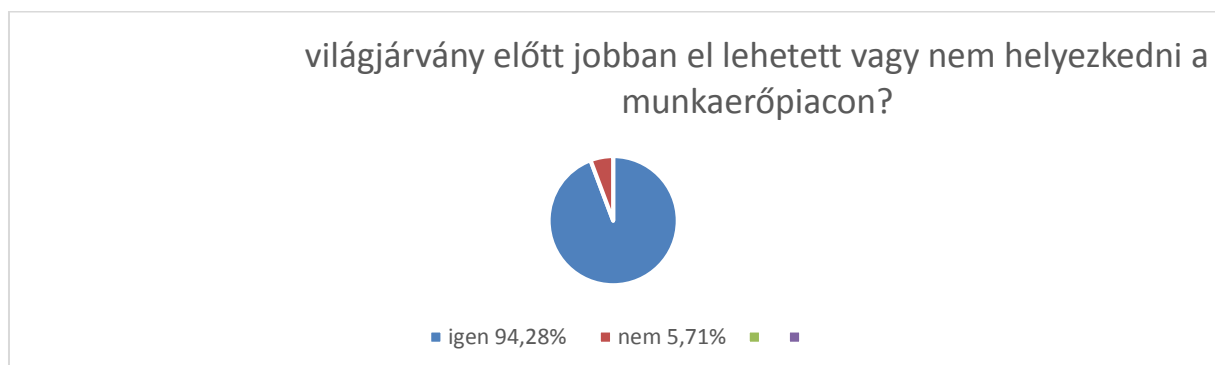
Ön szerint a világjárvány előtt jobban el lehetett helyezkedni itthon?

A válasz 99 fő azt válaszolta, hogy a világjárvány előtt jobban el lehetett helyezkedni, mint most, 6-an pedig azt mondták, hogy nem.

22. ábra: világjárvány előtt jobban el lehetett helyezkedni a munkaerőpiacon?

(Forrás: saját vizsgálat)

N=105 fő

7. Eredmények, következtetések és javaslatok

Vizsgálódásom célja az volt, hogy felmérjem, Magyarország 3 helyszínén (Nyíregyháza, Budapest, Tapolca), az embereknek mi a véleményük a jelenlegi munkaerőpiacról, hogyan látják a saját munkájukon keresztül az elmúlt és a jelenlegi időszakot, mit tennének meg annak érdekében, hogy esetleg jobb munkájuk legyen, hajlandóak-e képezni magukat. Van-e arra hajlandóságuk, hogy többet utazzanak, vagy költözzenek egy másik, jobb munka miatt. Képet szerettem volna kapni a minta alapján melyik terület volt az, amelyik jobban érintve volt a világjárvány után. A dolgozatomat 2022-ben kezdetem írni, a kérdőíves vizsgálatot is abban az időszakban kezdtem kitölteni az emberekkel, így friss információkhoz jutottam a munkaerőpiacról. A szakirodalmi részben kitértem a keleti régiók helyzetére, a statisztikai adatok igazolják, hogy még mindig elmaradottabbnak tartják a többi térséghez képest.

Kutatásomból is a válaszadók nagy része a keleti régióra húzta az X-et, ezt összevetve a statisztikai adatokkal ők is ezt a helyzetet látják. A másik nagy terület, amit a szakirodalmi részben statisztikai adatokkal bizonyítottam, hogy a turizmus vendéglátás területe volt a legjobban érintve negatívan a világjárvány után. A kutatásom és a diplomadolgozatom összefoglalja a Magyarország jelenlegi helyzetének állapotát a minták alapján területekre leosztva, kiemelve a kihívásokat és a lehetőségeket egyaránt. Szerettem volna kicsit jobban kitérni a kereslet kínálat helyzetére hogyan reagált, alakult a foglalkoztatottság a világjárvány után, milyen befolyással volt az egyes szektorokra, mennyit változtak a számok a kereslet-kínálat terén, hogyan módosultak a statisztikai adatok az elmúlt pár évben. Az oktatás és a hiány szakmára is kitértem, ki melyik területet látja hiányosnak, szerintük kell-e a képzés fejlesztése. A kormány által nyújtott támogatások mind nagyon fontosak, ahhoz, hogy a kereslet kínálat között egyensúly legyen és mindenki találjon a számára megfelelő munkát.

Első hipotézisem: A keleti régiókban és térségekben többen veszítették el a munkájukat a világjárvány miatt, mint a nyugati régiókban vagy azokban a szektorokban és térségekben, ahol egyébként is nagy a foglalkoztatottság aránya.

Ez a hipotézisem beigazolódott. Próbáltam többféleképpen, több szempontból is vizsgálni a hipotézist. A kutatásomból kiderült, hogy 41 fő volt, aki a keleti régióban él, dolgozik. Ebből 20 fő volt aki diplomával rendelkezett, 8 fő érettségivel és 13 fő akinek OKJ/szakképesítése van. A diplomások közül 16 fő (80%) mondta azt, hogy érintette a negatív hatás elbocsájtások, bezárások formájában ezt a területet, 4 fő (20%) szerint nem változott. Az érettségivel és szakképesítéssel rendelkező 21 fő mintából 10 fő (47,61%) mondta azt, hogy érintette ezt a területet az elbocsájtás, bezárás, tehát 11 fő (52,38%) szerint nem lett rosszabb.

3.táblázat (összefüggés az iskolai végzettség és a világjárványról gondolt hatások között a keleti régióban

(Forrás: saját vizsgálat)

	diplomások	érettségivel/szakképesítés	Összesen
bezárások, elbocsájtások a következményei a COVID-nak	16	10	26
nem változott/nem rosszabb a keleti régióban a COVID után	4	11	15
Összesen:	20	21	41

A vizsgálat során megfigyelhető, hogy a diplomások közül 16 fő (80%) volt az, akinek a véleménye szerint a keleti régióban volt elbocsájtás és bezárás a világjárvány következtében., míg az érettségi és szakképesítéssel rendelkezők 21 fő közül csupán 10 fő (47,61%). gondolja azt, hogy a keleti régióban az elbocsájtások és bezárások érintették.

A statisztikai adatokkal összevetve a minták válaszait a magyar gazdaság szinte összes részterületén munkaerőhiány mutatkozik, nagyon sok volt az olyan terület a keleti régióban is, ahol nagyon sok embert elbocsátottak. Eközben a világjárvány vannak olyan szektorok, ahol a viszont lenne kereslet, de nem hajlandóak az emberek ebben a munkában elhelyezkedni.

Észrevételelem az, hogy a válaszadók tapasztalataik alapján még mindig a keleti régiót tartják hátrányosabb helyzetűnek, véleményük szerint a „világjárvány” jobban érintette az amúgy is elmaradott térséget. Kevesebben dolgoztak ezekben a régiókban, nagy volt a munkanélküliség ott előtte is a bérezés is kevesebb. A magyar gazdaságot főleg a keleti régiót a munkaerőhiány is nagy mértékben jellemzi. Véleményük szerint sokkal többen veszítették el a munkájukat, több vállalkozás és munkahely zárt be. Úgy, mint régen még mindig a keleti régiót tartják elmaradottabbnak. 87 fő válaszolta a kérdésre a keleti régiót, mint a legjobban érintett régiót a járvány miatt. Kelet Magyarországot egyébként is mindig elmaradottabbnak tartották a gazdasági struktúrája miatt. Itt a nehézipar kap befolyást, így a szolgáltatás alapú iparágak nyugatra vagy az ország keleti részére strukturálódnak. Itt a munkanélküliség is magasabb és a fizetések alacsonyabbak, mint a többi régióban. Az oktatás és képzés is elmaradottabb, így

azokat kell fejleszteni elsődlegesen. De a Kormány és az Unió is azon van, hogy támogatással fejlessze azokat a területeket, amelyek elmaradottabbak a térségben és felzárkóztassa a többi régióhoz.

Második hipotézisem: Aki elveszítette a munkáját a pandémia miatt, hajlandó költözni, vagy utazni más térségbe annak érdekében, hogy munkát vállaljon és olyan munkát végezzen, ami számára tökéletes és álom munka.

A hipotézisem nem nyert, vagy csak részben nyert igazolást. Érzik a változás szelét, érzik, hogy változtatni kell, el is fogadják, de még ennek a megnyilvánulása, nem érett meg bennük. Minden esetben lehet azt mondani, hogy az adott szituációhoz kötik a lehetőséget. Meglepő módon a 105 válaszadó közül csak 25-en mondták azt, hogy elfogadná a lakóhelyétől távol lévő munkát annak érdekében, hogy jobb munkahelye legyen. Önként és a kérdésre pluszban válaszolva még annyit megválaszoltak, hogy sajnos így kevesebb idő jutna a családra, mert órákat kell utazni és ezt nem hajlandó bevállalni.

Harmadik hipotézisem: Magyarországon vannak ma olyan szakmák amik „hiányszakmák” az emberek átképzik magukat, hajlandóak tanulni annak érdekében, hogy jobban el tudjanak helyezkedni vagy olyan munkát találjanak maguknak amiből hiány van, és megszűnjön a munkaerőpiacon a bújócska” A dolgozat címéből adódik, hogy a” munkaerőpiac a nagy bújócska.”

A hipotézisem igazolást nyert. Sokan belátták, hogy a legfőbb hiány a szakmunkások területén van, hegesztő, burkoló, villanyszerelő. Sokan az oktatás területén találtak hiányosságokat. 13-an a vendéglátás területére szavaztak saját tapasztalat alapján. 5-en saját tapasztalatból az informatikára tették a szavazatot. 55 fő válaszolta azt, hogy hajlandó lenne átképezni magát vagy részt venni olyan képzésben, ami a hiány szakmára képez, annak érdekében, hogy jobban el tudjon helyezkedni. Szinte fele fele arányban válaszoltak arra, hogy szeretnék átképezni magukat a hiány szakmára. Felismerték azt, hogy a jobb munka reményében lehet, hogy mást kell tanulni, azért, hogy el tudjon helyezkedni más hiány munkát csináljon, azon szakmában dolgozzon, amiben manapság jobban lehet érvényesülni. Az eredmények tekintetében elmondható, hogy a hipotézisem igazolást nyert. A kérdőíves megkérdezés egyértelműen igazolta a hipotézisemet, ott a válaszadók 52,38%-a mondta válaszként, hogy szívesen átképzí magát, mert a tanulás útján válunk azzá, akik vagyunk.

A javaslattétel a kutatásomból is kitűnik, az oktatási rendszer átalakítása és azon szakmai képzések fejlesztése mely a munkaerőpiaci igényekhez kulcsfontosságú. Kiemelt figyelemmel kell lenni a hiányszakmákra, valamint az olyan területekre, ami kiemelt jelentőséggel bír.

Magyarországnak és a munkavállalóknak a munkáltatóknak együtt kell működnie a Kormányzati szektorokkal annak érdekében, hogy új munkahelyek jöjjenek létre. Adókedvezményekkel és támogatásokkal lehet ösztönözni a munkaadókat és vállalkozókat arra, hogy munkahelyeket teremtsen.

7.1. Összegzés és javaslatok

Összegezve a vizsgálat eredményeit, kijelenthető és igazolható, hogy ugyanúgy, mint engem, nagyon sok munkavállalót érintett a kialakult világjárvány okozta hatás. Az emberek nagy többsége megtapasztalta azt, hogy milyen munkavállalóként, munkaadóként, anyaként, családként, családfenntartóként, helyt állni ebben a kialakult helyzetben.

Sajnos kimondva és kimondatlanul is jelen van mindenki életében ez a folyamat és a kutatásból kiderül, hogy a mai napig jelen vannak befolyásolják az emberek mindennapi életét. Dolgozatomban vizsgáltam a munkaerő-piac helyzetét, - kicsit jobban kitérve a világjárvány okozta helyzetre a turizmus és vendéglátás területén- hogyan reagált, alakult a foglalkoztatottság a világjárvány előtt, milyen befolyással volt egyes szektorokra, mennyit változtak a számok a kereslet-kínálat terén, a statisztikai adatok az elmúlt pár évben. Mint a bevezetésben is megemlítettem, hogy sokszor sújtotta Magyarországot sokféle világjárvány, a világban, az elmúlt évtizedekben, évszázadokban a gazdaság sokszor a mélypontra került.

Az elmúlt években, évtizedekben Magyarországon súlyos munkanélküliség alakult ki. A gazdasági válságok és strukturális változások miatt sok vállalat csökkentette alkalmazottainak számát, ami nagy kihívást jelentett a foglalkoztatás terén. Ez volt sajnos most a világjárvány alatt és után is mint az a kutatásból kiderült.

Bizonyoságot nyert a kutatásból, hogy a gazdaság egyes szektorai leálltak, vagy minimálisan működtek ebben az időszakban és sajnos sok munkavállaló elveszítette a munkáját. Ezt a jelenséget is vizsgáltam kutatási kérdőívvel az emberek véleménye alapján.

Egyes szektorokban nem volt mód és lehetőség arra, hogy home office-ban otthoni munkavégzéssel dolgozzanak a munkavállalók, például a vendéglátás és a turizmus. Sok időre bezártak a vendéglátóhelyek a turizmus területe leállt. Az iskolák hónapokra bezártak, a kiskorú gyermekekkel valamelyik szülőnek otthon kellett maradni, akinek nem volt home office, Azoknak a munkavállalóknak máshogyan kellett megoldani a helyzetet, munkából való kiesést eredményezett.

Számos gazdaságmentő akcióterv került elfogadásra, azokat a szektorokat segítve, akik a pandémia miatt nagyon nehéz helyzetbe kerültek. A válaszadók szerint a munkahely védelmére hozott intézkedések segítették a munkavállalókat és a munkáltatókat is egyaránt. 66,67 % szerint nagyon megkönnyítette a pozíciójukban maradáást vagy esetleges elhelyezkedést. Dolgozatomban erről is számos gondolatot írtam és a kutatásban elemeztem, is.

A szakirodalom áttekintése után rávilágítottam a mostani munkaerő piaci helyzetre. Kutatással bizonyítottam a tényeket.

Vizsgáltam, hogy a keleti és a nyugati és a középső régióban milyen arányú volt a foglalkoztatottság aránya változott-e a kialakult helyzet közben, utána vagy összességében az elmúlt 2 évben. Kutatással igazolódott, hogy a 105 fős mintából 99 fő, azaz a megkérdezettek 94,28 %-a érzi úgy, hogy 2 évvel ezelőtt jobban el lehetett helyezkedni.

Úgy érzem, hogy a kérdőív segítségével a dolgozó és álláskereső emberek azon rétegeit tudtam megszólítani, akik pont a valós helyzetet tükrözték a mostani helyzetről. Kutatásomban választ kaptam arra, hogy a munkavállalók, az álláskeresők vállalják az elhelyezkedés érdekében a képzéseket, átképzéseket mert ez segítséget nyújt ahhoz, hogy elhelyezkedjenek, vagy jobb munkát kapjanak. Beigazolódott viszont, hogy a lakóhelyüktől távol, nem, vagy csak kis százalékban hajlandóak az előrelépés érdekében az ingázásra vagy akár a költözésre. A válaszadók válaszuk alapján megtalálják valamilyen formában átképzéssel akár, a munkaerőpiacon a számára megfelelő állást vagy örök bújócska marad. Feltettem az elején a kérdést, hogy képes-e egy olyan állás lehetősége érdekében bármilyen „áldozatra” amely az álom munka lenne számára? Nagyon meglepő válasz született mert csupán 25 fő mondta azt, hogy hajlandó lenne költözni, ingázni (túl sok időt vesz igénybe) az „álom” munka érdekében. Az okok a részükről az volt, hogy a család a legfontosabb és az idő, amit Velük tölthetnek. A szakirodalmi részben statisztikai adatokkal vizsgáltam azokat a kérdéseket amik szorosan kapcsolódtak az aktuális kérdőívemhez vagy akár a strukturált interjúhoz.

A szakirodalom bemutatása után aktuális statisztikai adatok vizsgálatán keresztül mutattam be, hogy milyen a jelenségekkel bír a munkaerő kereslet, a munkaerő-kínálat, valamint a munkabér és hogyan alakult ezek egyensúlyi állapota.

Elvégeztem a hipotézisek vizsgálatát, a három hipotézisből kettő igazolást nyert egy hipotézis nem vagy csak részben nyert igazolást.

Kutatási kérdéseim nagyvonalakban kitérni kívánt a keleti, nyugati, középső régiókban a foglalkoztatottság arányára változott-e a világvárvány közben és után kialakult helyzet miatt? Tanulással, továbbképzéssel, átképzéssel akarnak változtatni a munkaerőpiaci szereplők annak érdekében, hogy jobban el tudjanak helyezkedni esetleg jobb a számára végzettségének megfelelő állást tudjanak megpályázni.

Az oktatási rendszer és a munkaerőpiaci igények közötti különbség, ami a szakdolgozatom címében a - „nagy bújócska” - miatt sok fiatalnak, munkavállalónak nehézségei vannak a megfelelő munkahely megtalálásában. A munkaerőpiac szoros összefüggésben és kapcsolatban kell, hogy álljon az oktatási intézményekkel az együttműködés sajnos elengedhetetlen az adott helyzetben, a munkaerőpiac és az oktatás között szakadék leküzdése érdekében.

A magyar kormány a világjárvány alatt nagyon sok segítő intézkedést számos olyan programot indított, amely a munkaerőpiaci helyzet javítását segítette elő. Például támogatják a vállalkozásokat, ösztönzik a kutatás-fejlesztést és az infrastrukturális fejlesztéseket, amelyek hozzájárulnak a munkahelyteremtéshez, ami a legfontosabb a munkaerőpiac egyensúlyához, a kereslet kínálat oldalon.

8. Összefoglalás

Dolgozatom témájaként a munkaerőkereslet és kínálat összefüggései, avagy a munkaerőpiac „a nagy bújócska” címet választottam. Kicsit titokzatos, kicsit mégis rávilágít a dolgozatom témájára. Magyarországon minden esetben a sikert kutatjuk, vágyunk utána, minél sikeresebbek szeretnénk lenni az élet minden területén főleg a munkánk során. A dolgozatom megírása során szerettem volna, ha a munkám túlmutat a kötelező kereteken való teljesítésen, de nem a sikert kerestem, hanem a hasznosságot.

A most elvégzett vizsgálódásomban, kiderül főként az, hogy Magyarországon milyen a munkaerőpiaci helyzetének jelenlegi állapota, kiemelve a kihívásokat és lehetőségeket. Az oktatás és a képzés fejlesztése, hiány szakmákra való képzésre áttérés, valamint a kormányzati és magánszektor együttműködése is kulcsfontosságú tényező, a munkaerőpiaci helyzet javításához. Az intézkedések hatékony végrehajtása során Magyarország fenntartható gazdasági növekedést és társadalmi fejlődést érhet el a jövőben.

Mint a kutatásból is kiderül munkaerőpiacot befolyásolják a demográfiai tényezők, mint például a természetes szaporodás, az életkora a népességnek, valamint az oktatási szint növekedése is.

Az időskorúak arányának növekedése- ők már nem hajlandóak tanulni, ingázn- ezért csökkenti a munkaképes lakosság számát, míg megfigyelés alapján a fiatalok akarnak változtatni, tanulni ezzel az oktatási szint növekedését is elősegítik, ezáltal növelve a magasán képzett munkaerőt. A demográfiai változásoknak is szerepük van a munkaerőpiaci egyensúlyban. Minden régiót ugyanolyan szinten kell támogatni vagy az elmaradott keleti régiót, ami a kutatásból is kiderül, hogy a keleti régiót tartják annak.

Gazdasági válságok a világjárvány és munkaerőpiac kínálat kereslet oldalának összefüggései során, mint ahogy az a szakirodalmi részből is kiderült, hogy Magyarországot is mint minden országot a világban oly sokszor érintette gazdasági válság és vizsgálták ahogy én is, hogy ennek hatása hogyan befolyásolja a munkaerőpiacot.

Az 1929-es nagy gazdasági válság például a kereslet és kínálat egyensúlyának megbomlásából eredt, ami komoly hatást gyakorolt a munkaerőpiacra. Az olajválság az 1970-es években szintén súlyos inflációt és energiahordozók árának emelkedését hozta magával, ami komolyan érintette a foglalkoztatást és a munkaerőpiacot.

A gazdasági válságok után mindig újjá kellett építeni a gazdaságot, ehhez hozzá kellett rendelni a foglalkoztatás kérdését.

A válságok utáni időszakban a gazdaságok gyors újjáépítése mindig elengedhetetlen a foglalkoztatás fenntartása és az új munkahelyek teremtése szempontjából. A kormányzati politikák, mint például a gazdaságösztönző intézkedések és a képzési programok, kulcsfontosságúak annak meghatározásában, hogy milyen gyorsan áll helyre a munkaerőpiac a válságokat követően.

Az adatok azt mutatják, hogy a gazdasági válságok és a demográfiai változások komplex hatásokat gyakorolnak a munkaerőpiacra. A válságok utáni időszakban a hatékony kormányzati politikák és a rugalmas foglalkoztatási stratégiák létfontosságúak a foglalkoztatás fenntartásában és a munkanélküliség csökkentésében.

A szakirodalom bemutatása után aktuális statisztikai adatok vizsgálatán keresztül mutattam be, hogy milyen a jelenségekkel bír a munkaerő kereslet, a munkaerő-kínálat, milyen egyensúlyi állapotban vannak egymással.

A hipotézisek vizsgálata során kiderült, hogy a három hipotézisből kettő igazolást nyert egy hipotézis nem nyert vagy csak részben igazolást.

Kutatási kérdéseim nagyvonalakban kitért a keleti, nyugati, középső régiókban a foglalkoztatottság arányára változott-e a világválság közben és után kialakult helyzet miatt?

Tanulással, továbbképzéssel, lehet és kell is változtatni, változtatni a munkaerőpiaci szereplők elhelyezkedése érdekében. Megfelelő munkahely, elégedett munkavállaló.

Az oktatási rendszer és a munkaerőpiaci igények közötti különbség, ami a szakdolgozatom címében a - „nagy bújócska” - miatt sok fiatalnak, munkavállalónak nehézségei vannak a megfelelő munkahely megtalálásában. A munkaerőpiac szoros összefüggésben és kapcsolatban kell, hogy álljon az oktatási intézményekkel az együttműködés sajnos elengedhetetlen az adott helyzetben, a munkaerőpiac és az oktatás között szakadék leküzdése érdekében.

Véleményem szerint, ha megismerjük a változások sikerének hátterét, és annak összetevőit, valamint azokat az összefüggéseket, amelyek sikeressé teszik a gazdaságot, ennek a fejlődésnek során el tudjuk érni a vágyott sikert.

Úgy gondolom, hogy leendő emberi erőforrás tanácsadóként azokat a lehetőségeket kompetenciákat, melyeket a dolgozatom elkészítése során feltártam, hasznosítani tudom a munkám során. Dolgozatom első részében a szakirodalom témához kötődő vonatkozásaival foglalkozom. Első sorban a munka a foglalkoztatás a munkanélküliség fogalmával, jelentésével foglalkoztam. Sokszor megfogalmazták és sokféleképpen a munka fogalmát. Már az ókori világban is ismerték a munkát nyilván a fogalmát csak a későbbiekben definiálták.

A foglalkoztatottság és munkanélküliség kérdése a modern társadalmakban kulcsfontosságú téma. A foglalkoztatáspolitikai a munkaerőpiacot igyekszik befolyásolni

számos eszközzel. Az Európai Unió stratégiái és irányelvei kihangsúlyozzák az esélyegyenlőség biztosításának fontosságát, különösen a hátrányos helyzetű csoportok, beleértve a nőket és a roma közösségeket támogatva. Az egykeresős családmodell hagyományosan Magyarországon is jellemző volt, de az elmúlt évtizedekben a nők aktívabb részvételével a munkaerőpiacon ez a modell fokozatosan változni kezdett.

Magyarország különféle programokkal és támogatási rendszerekkel segíti a nők munkaerőpiaci részvételét, beleértve a részmunkaidős foglalkoztatást is. Az elmúlt évtizedekben Magyarországon súlyos munkanélküliség problémái jelentkeztek. A világjárvány csak súlyosbította ezt a kialakult helyzetet. A gazdasági válságok és strukturális változások miatt sok vállalat csökkentette alkalmazottainak számát, ami nagy kihívást jelentett a foglalkoztatás terén. Kutatásom választásának hátterében az állt, hogy én is és a családom is saját tapasztalatból tudjuk és éltük át a világjárvány okozta gondokat és azok következményeit, ami a napi életre is kihatott.

Két vizsgálati módszert alkalmaztam.

1. Kutatási módszernek az ismerőseim köréből kiválasztott vezetők és munkavállalók, vállalkozók, esetében a szóbeli megkérdezést választottam, strukturált interjú formájában.
2. Összeállítottam egy kérdőívet, melyet az utcán sétáló, munkába menő, vásárolni járó, emberek köréből kérdeztem meg, így lehetőséget adva bárkinek a kitöltésre. Az összeállítás során figyelmesen kellett a kérdéseket összeállítani. Az interjú és a kérdőív összeállításának a másik szempontja az volt, hogy a kérdések összevethetőek legyenek, ezen felül elsődleges szempont volt a mérhetőség is, a feldolgozás sikerességének szempontjából.

8.1. Irodalomjegyzék

Könyvek, könyvfejezetek

- Ábrahám K. (2015): Felnőttként az Iskolapadban. Budapest, L'Harmattan Kiadó,
- Bakacsi Gy. (2010): A szervezeti magatartás alapjai, Budapest, Aula Kiadó
- Blaskó Zs. (2006/1) Nők és férfiak – keresőmunka, házimunka A „család” tematikájú ISSP 2002-es adatfelvétel elemzése
- Cservenyák T. (2004) Váltani Kell? Álláskeresés és karrierváltás Magyarországon, Kossuth Kiadó
- Csoba J. (2006) Közgazdaságtan, gazdaság, Munkaügy (mek.oszk.hu)
- Csoba J. (2011) Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok, Debrecen
- De Gerando A.: A munka történetének rövid vázlat. Légrády Testvérek Budapest 1880,
- Gábor R. I. (2003) Bevezetés a Munkaerőpiac Makrogazdaságtanába
- Héra G. – Ligeti Gy. (2005): Módszertan (A Társadalmi jelenségek kutatása) Osiris Kiadó
- Katona L. (2016) Az Európai Parlament Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottságának jelentése, Brüsszel
- Kocka J.(2001) Az Európai történelem egyik problémája: a munka Korall, 2001.
- Koncz K. (2008) Munkaügyi szemle.hu/ A munka és a magánélet egyensúlya az európai uniós követelmények fényében
- László Gy. (1996) Emberi erőforrás gazdálkodás és a munkaerőpiac Janus Pannonius Egyetem
- Ligeti I. – Ligeti Zs.: (2014): Emberi Tényező. Budapest, Typotex Elektronikus Kiadó Kft.
- M. Efron. – R. Gandossy. – M. Goldsmith.: (2003) Human Resources in the 21 st Century, Wiley
- Fordította: Szász Gábor (2004): HR a 21. században Budapest, HVG Kiadó
- Nádasi M. (2004): A kikérdezés. In: Falus Iván (szerk.): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, Budapest PSZMP - Keraban Kiadó,
- Polónyi I.: (2016): Emberi Erőforrásaink 21. százada, Gondolat Kiadó
- Szokolszky Á.(szerk.)(2004): Kutatómunka a pszichológiában, Osiris Kiadó
- Tímár J. (1991) A munkaerő-kínálat gazdaságtana Budapest, Aula Kiadó
- Tóthné Sikora G. (2000) Az emberi erőforrások Gazdálkodás, Miskolc, Bíbor Kiadó
- Lindy W.(2004): A 21.század munkaerőpiaca.
- Váriné Szilágyi I. – Solymosi Zs. (1999): A siker lélektana, Budapest, Új mandátum könyvkiadó
- Wilfried N. (2001) A Hatalom virtuózai Korona Kiadó

Fővárosi Közhasznú Foglalkoztatási Szolgálat Kht. Budapest 2004. kiadványa

Magyar Statisztikai Hivatal. (2023). Munkaerőpiaci Statisztikák 2023.

Magyar Kormány. (2023). Gazdaságfejlesztési Stratégia 2023-2028.

Tanulmányok:

Kövér Á. (2012) Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség a foglalkoztatáspolitikában ELTE, Budapest

Internetes hivatkozások

<https://index.hu/gazdasag/2022/06/22/koronavirus-magyar-gazdasag-menczer-tamas/>

(Letöltve: 2022.10.11. 19:56)

https://www.ksh.hu/stadat_files/melleklet/munkaero-evkozi-15-74-eves-nepesseg-statusza.pdf

[https://koronavirus.gov.hu/cikkek/orban-viktor-kormany-gazdasagvedelmi-akcioterv-
kiegesziteserol-rendelkezett](https://koronavirus.gov.hu/cikkek/orban-viktor-kormany-gazdasagvedelmi-akcioterv-kiegesziteserol-rendelkezett) (Letöltve: 2022.10.11. 17:52)

[https://privatbankar.hu/cikkek/makro/ime-a-gazdasagmento-gigacsomag-intezkedesei--
palkovics-laszlo-elarulta-a-reszleteket.html](https://privatbankar.hu/cikkek/makro/ime-a-gazdasagmento-gigacsomag-intezkedesei--palkovics-laszlo-elarulta-a-reszleteket.html) (Letöltve: 2022. 10.11. 17:54)

<https://gvk.uni-nke.hu/document/gvk-uni-nke-hu/GVKI%20Policypapers-1-2020.pdf>
(Letöltve: 2022.10.13.)

<https://ojs3.mtak.hu/index.php/mksv/article/view/6552> (Letöltve: 2022.10.11.)

[https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2022/10/21/palkovics-krisztina-a-turizmus-es-a-
gazdasag-alakulasa-magyarorszagon-es-az-europai-unioban-a-covid-19-arnyekaban/](https://www.turisztikaitanulmanyok.hu/2022/10/21/palkovics-krisztina-a-turizmus-es-a-gazdasag-alakulasa-magyarorszagon-es-az-europai-unioban-a-covid-19-arnyekaban/) Letöltve:
2022. 11.05.)

www.pestesely.hu

www.profession.hu

www.ado.hu

www.portfolio.hu

www.index.hu

kormany.hu

privatbankar.hu

whc.hu

www.wisen.hu

[https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210525/covid-utani-feludules-hogyan-allhat-helyre-a-
turizmus-a-korabbi-jarvanyok-tapasztalatai-alapjan-484188](https://www.portfolio.hu/gazdasag/20210525/covid-utani-feludules-hogyan-allhat-helyre-a-turizmus-a-korabbi-jarvanyok-tapasztalatai-alapjan-484188) (2023. 10.27. 18:53)

https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/jeltur/2020/helyzetkep_turizmus_2020.pdf
2023.10.28. 21:55

<https://whc.hu/cimlap/munkaeropiac-hazai-es-regios-kilatasok-interju-berta-peterrel-a-whc-csoport-ugyvezetojevel-91> (Letöltve: 2023.10.29. 11:28)

<https://szakikkadatbazis.hu/doc/5266892> (Letöltve: 2023. 10.29. 11:38) Csorba A.A
távmunka és otthoni munkavégzés Magyarországon

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20230626/tenyleg-a-magyar-a-leggyengobb-gazdasag-egesz-europaban-623746> (Letöltve: 2023.10.29. 13:14)

<https://www.intrum.hu/szolgalatasaink-cegeknek/az-intrumrol/hirek/sajtohireink/ezekben-a-regiokban-okozta-a-legnagyobb-gazdasagi-karokat-a-koronavirus-jarvany/> Deszpot Károly
nyilatkozata 2023. (Letöltve:2023.10.29. 14:01.

<https://mersz.hu/dovenyi-a-karpat-medence-foldrajza/> (Letöltés: 2023. 10. 29. 14:09.)

9. Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra: Nemzetközi érkezések száma	11. oldal
2. ábra: GDP alakulása	13. oldal
3. ábra: Távmunka vagy home office keretében dolgozók aránya régiók szerint	16. oldal
1. táblázat: A 15 fő interjúalany munkakör szerinti megoszlása	24. oldal
2. táblázat: Ingázással, utazással töltött idő naponta	25. oldal
4. ábra: válaszadók életkor szerinti megoszlása	27. oldal
5. ábra: válaszadók lakóhely szerinti megoszlása	27. oldal
6. ábra: a vizsgálati minta regionális megoszlása	28. oldal
7. ábra: válaszadók végzettség szerinti megoszlása	28. oldal
8. ábra: minta munkaviszonyban töltött ideje	29. oldal
9. ábra: munkavállalók tevékenységi területe	30. oldal
10. ábra: munkakörének jellege	30. oldal
11. ábra: megkérdezett vezetők alkalmazottainak száma	31. oldal
12. ábra: vendéglátás profilja	31. oldal
13. ábra: munkaerőhiány alakulás a munkahelyükön	32. oldal
14. ábra: a megüresedett pozíció betöltésének ideje	33. oldal
15. ábra: a világjárvány hatása a vendéglátás és turizmusra	33. oldal
16. ábra: elhelyezkedési esély	34. oldal
17. ábra: elbocsátások és bezárások a régiókban	35. oldal
18. ábra: munkahely védelmére hozott intézkedések	35. oldal
19. ábra: a világjárvány utáni létszámleépítés érintette-e	36. oldal
20. ábra: hiányszakmák a megkérdezettek szerint	37. oldal
21. ábra: oktatás, képzésben való részvétel	38. oldal
22. ábra: világjárvány előtt jobban el lehetett helyezkedni a munkaerőpiacon	38. oldal
3. táblázat: összefüggés az iskolai végzettség és a világjárványról gondolt hatások között a keleti régióban	40. oldal

10. Mellékletek

Tisztelt Hölgyem/Uram!

Kozma Anita vagyok, a Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem (korábbi: Szent István Egyetem) MA Emberi Erőforrás Tanácsadó szakos hallgatója.

A szakdolgozatom leadásának feltétele egy kutatás készítése. A kutatásom célja bemutatni, hogyan alakult a munkaerőpiac helyzete világválság közben és után.

A kérdőívnek kitöltése teljesen önkéntes, anonim és körülbelül 5-7 percet vesz igénybe. A kitöltést bármikor abbahagyhatja, ha nem kíván valamelyik kérdésre válaszolni.

Köszönöm, hogy a kitöltéssel hozzájárul a kutató munkám sikerességéhez.

1. Az Ön neme:

- férfi
- nő

2. Az Ön életkora:

- 18-29 év alatt
- 30-39 év között
- 40-49 év között
- 50 év felett

3. Hol él Ön?

- Budapest
- megyei jogú város
- egyéb város
- község, falu

4. Kérem írja le melyik régióban él.

5. Az Ön iskolai végzettsége:

- általános iskola
- szakmunkásképző
- gimnázium, technikum
- jelenleg felsőoktatási intézményben tanul
- iskolai rendszerben szerzett szakma (OKJ) végzettség
- felsőfokú végzettségű (főiskola, egyetemi végzettség)

6. Hány éve dolgozik vagy vállalkozik?

- 1-10 év
- 11-20
- 21-30

7. Ha dolgozik, milyen területen tevékenykedik?

- informatika
- vállalkozó
- turisztika
- kereskedelem
- vendéglátás
- logisztika
- oktatás
- egyéb

8. Milyen jellegű munkakörben dolgozik?

- tulajdonos, üzletvezető
- munkavállaló
- egyéb

9. Ha vendéglátásban dolgozik az üzlet milyen profilnak felel meg?

- étterem
- gyorsétterem
- kávézó
- büfé
- cukrászda, fagyizó

10. Hány főt alkalmaz?

- 1-5 fő
- 5-10 fő
- 10 fő felett

11. A járvány előtt hány főt alkalmazott?

- 1-5 fő
- 5-10 fő
- 10 fő felett

12. Ha vendéglátás, turizmusban dolgozik az Ön tapasztalata szerint érinti-e , vagy érintette-e ezt a területet a munkaerőhiány?

- igen
- nem, mert mindig van szakképzett jelentkező a meghirdetett pozícióra

13. Az Ön tapasztalata szerint mennyi ideig tart betölteni egy megüresedett pozíciót?

- kevesebb mint egy hónap
- több mint egy hónap

14. Az Ön tapasztalata szerint hogyan érintette a vendéglátás és turizmus területet a világjárvány?

- sokan bezártak
- csökkenteni kellett a munkavállalók számát
- nem érintette

15. Az Ön tapasztalata szerint az elmúlt 2 évben hogyan változott a munkavállalók elhelyezkedésének esélye?

- jobban el lehet helyezkedni
- rosszabb lett

16. Az Ön tapasztalata szerint a Keleti régiókat jobban érintette a világjárvány következményeként az elbocsájtások, és bezárások, mint a Nyugati régiókat?

- nem, mindkét régiót negatívan érintette
- igen, a Keleti régiót jobban érintette
- a Nyugati régiót jobban érintette

17. Az Ön tapasztalata szerint a járvány ideje alatt a munkahely védelmére hozott intézkedések segítettek-e a munkaadókat abban, hogy megtartsák a munkavállalóikat?

igen

nem

18. Érintette-e az Ön munkahelyét a világjárvány következményeként a létszámleépítés?

igen,

nem

19. Ha nem dolgozik, mióta nem dolgozik

3 hónapja vagy annál rövidebb ideje

több, mint 3 hónapja

20. Milyen területen dolgozott a munkahelye megszűnése előtt? Kérem írja le.

21. Hány munkahelyre jelentkezett mióta megszűnt a munkahelye?

1

2 vagy annál több

22. Hallott-e a különböző munkahelyteremtési, munkavállalót megsegítő programokról az új munkahelyteremtő lehetőségekről?

igen

nem

23. Ön szerint mi Magyarországon a munkaerőpiacon van-e hiány szakma? Saját válasz

24. Ön hajlandó lenne-e átképezni magát részt venne-e olyan oktatásban, ami a hiány szakmára képez, annak érdekében, hogy jobban el tudjon helyezkedni?

igen

nem

25. Ha a lakóhelyétől távol ajánlanának Önnek egy munkát, ami jobb kondíciókkal bír, elfogadja-e?

igen

nem

26. Ha nem fogadja el, miért nem?

lakhatás nem biztosított

túl sok időt vesz igénybe a bejárás

egyéb okból

27. Változott-e az elmúlt egy évben a foglalkoztatási jogviszonya?

igen

nem

a) Ha igen milyen területre váltott? Kérem adja meg a választ.

28. Ön szerint a világjárvány előtt jobban el lehetett helyezkedni itthon?

igen

nem

Köszönöm megtisztelő válaszait, és hogy időt szakított a kérdőív kitöltésére.

Munkaerőpiaci szereplők interjúja

Kozma Anita vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Emberi Erőforrás Tanácsadó mesterképzés, szakos hallgatója. Diplomám megszerzéséhez elengedhetetlen az általam választott témakör minél részletesebb, valamint tudományos szempontból történő kutatása.

Diplomadolgozatom címe: **„A MUNKAERŐ KERESLET ÉS KÍNÁLAT ÖSSZEFÜGGÉSEI, AVAGY A MUNKAERŐPIAC A NAGY BÚJÓCSKA”**

A vizsgált során strukturált interjú módszerét alkalmazom. A nevének és munkahelyének anonimitását egész dolgozatom során meg fogom őrizni.

Segítségét és hozzájárulását ezúton is köszönöm!

- 1.Mióta dolgozik a munkahelyén?
- 2.Mennyi a pozíciójában eltöltött ideje?
- 3.Milyen munkaerőnek ítéli meg Önmagát?
- 4.Ön szerint ment-e végbe változás a munkaerőpiacon az elmúlt évek során?
- 5.Ha változást tapasztalt, milyen jellegű negatívan vagy pozitívan hatott Önre?
- 6.Ön szerint volt-e negatív hatása a világjárványnak az Ön munkahelyén?
- 7.Tapasztalatai alapján melyik régió az, ami leginkább érintett volt a világjárvány utó hatásaiban?
- 8.Szereti a munkáját, fejlődési lehetőséget ad, motiváló az ön számára?
- 9.A munkahelyén sok olyan munkavállaló dolgozik, aki napi több órát tölt utazással a jobb munka reményében?
- 10.Hogyan ítéli meg a mostani helyzetet a munkaerőpiacon?

11. Fűggelék

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Kozma Anita
A Hallgató Neptun kódja: DR0U40
A dolgozat címe: A munkaerő kereslet és kínálat összefüggései, avagy a munkaerőpiac „a NAGY BÚJÓCSKA”
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Humántudományi és Szakképzési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat¹ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év november hó 08. nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

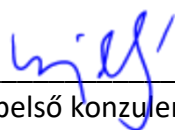
NYILATKOZAT

Kozma Anita (név) (hallgató Neptun azonosítója: DR0U4O) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2023. november 8.

belső konzulens
Dr. Kenderfi Miklós

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.